

DRIE JONGENS KRUGEN EEN GOEDE VRIEND

door
A. van Hartingsveldt

Naamloze Vennootschap W. D. Meinema - Delft

**Drie jongens krijgen
een goede vriend**

WIRBELEN DE JONGENS MET DE SCHUIT (blz. 12).

Drie jongens krijgen een goede vriend

door A. van Hartingsveldt

Geïllustreerd door M. L. Middelhoek

Naamloze Vennootschap W. D. Meinema - Uitgever - Delft

H O O F D S T U K I

Aan de Molenvliet

Het goede Julizonneke heeft de ganse wereld met een feestkleed getooid.

De hoge bomen wuiven zacht hun tere bladekens.

De appelaars pralen in schone bloesempracht en de seringeng en gouden regen druipen van violet en goudgeel.

En de Molenvliet, dat stille oude weggetje langs de brede vaart, heeft ook al zijn kleur en fleur uitgestald.

De knotwilgen dragen op hun knoestige lijven fraaie pruiken.

In het glasheldere water van de vaart zie je een geheimzinnige onderwatertuin, met groene hoornbladsluiers, waartussendoor groepen snelle voorntjes glijden.

Het blauw van de hemel spiegelt zich in dit rimpelloze watervlak, en de blijde zon kaatst goudachtig op.

Langs de groene oevers koesteren zich de rose zwanenbloemen, hun wortels verzadigen zich aan de vochtige vruchtbaarheid van de walkant.

Over een oude houten schuit tippelt een kleurige spreek, en een leuwerik, hoog in het voorjaarsblauw, jubelt zijn blijde lied uit over de wijde velden.

Plotseling laat de kleine zanger zich neertuimelen: midden in het koeienland ligt veilig geborgen zijn nestje, waarop het vrouwtje zorgzaam broedt.

Een lenig kwikstaartje is komen aantrippelen langs de waterkant, de oogjes speurend naar voedsel.

Daar pikt het kleine vogeltje een lange, dikke worm op, die juist langs een steen wilde schuifelen.

Het kwikstaartje heeft een heerlijk hapje aan zo'n vette pier.

Maar de buit is wel wat groot, deze keer.

Even rustig oppeuzelen, even lekker smullen!

En het driftige puntsnaveltje rukt en plukt aan de lekkere hap.

Maar pas op . . . ., gevaar, groot gevaar!!

Twee felle roversogen loeren tussen de biezen door, een snorrebaard trilt van verlangen. Op nog geen drie meter afstand kromt een grijze kat de rug.

Nog een klein stukje sluipt ze nader, ze likkebaardt al, slaat de scherpe nagels al uit. Nog één pasje, dan zal zij de sprong nemen . . . .

Drie jongens drementen langs de Molenvliet. Ze schoppen een beetje tegen grindkeien, lopen soms hard, staan dan weer opeens stil.

„Kijk!“, roept opeens Klaas Burger en hij wijst voor zicht uit. „Kijk, stil, zie je daar die kat? Die valserik loert op een vogeltje. Daar, onderaan bij het riet.“

„Zie je hem sluipen? Kijk, hij zit er vlakbij.“

De jongens zien het nu ook.

„Mis, lelijke vogelmoordenaar!“ roept Klaas.

„Dat zit je niet glad hè!“ en kordaat smijt hij een grote steen naar de dakhaas.

Die keilt met een luide plons vlak bij het kwikstaartje in de vaart.

Het diertje schrikt geweldig en fladdert angstig piepend op.

Juist op tijd, dat had geen seconde later moeten zijn.

Ook de poes kijkt verbaasd op: wat is dat nou? Jammer van het vogelboutje.

„Net goed, lelijke rover!“ jubelt Siem, terwijl hij op de kat toerent.

Die neemt een sprong en rent met de dikke staart rechtop naar z'n boerderij terug.

De jongens hebben pret om het geval.

„Ja,” zegt Siem, „dat heb jij netjes gedaan, Klaas.”

„Och,” antwoordt Anton Brouwer, „d'r zijn nog vogels genoeg op de wereld, veel te veel eigenlijk van die schreeuwers.”

„Schreeuwers?” roept Klaas verontwaardigd, „het zijn wat 'n leuke beestjes. En mooi zijn ze ook. Bij ons in de tuin zit telkens een merel. Moet je die horen zingen 's avonds of 's morgens vroeg, prachtig, man!”

„Nou,” zegt Anton smalend, „wat heb je daar nou aan! Op ons dak zitten allemaal mussen- en spreuwen-nesten onder de pannen.

Die jonge mirakels schreeuwen en krijsen de hele dag door, noem jij dat maar mooi. Woensdagmiddag haal ik toch al de nesten er af, 't mag best van vader, die heeft er ook een hekel aan.”

„Da's gemeen,” roept Siem, „al die stomme dieren op de grond gooien, dat ze dood gaan.”

„Och man, praatjes,” snauwt Anton en hij geeft een grindkei een flinke schop, dat die in het water pletst.

„Een boot!” roept Klaas opeens, en hij trekt Simon aan z'n mouw mee, „een fijne boot zeg, om op te wippen.”

Siem stribbelt nog wat tegen, hij is nijdig op Anton, hij broemt nog wat. Want, zie je, je kunt wel aardig met Anton Brouwer spelen, maar soms kan hij opeens zoiets heel onaardigs zeggen of doen.

Dan is Siem eigenlijk een beetje bang voor hem.

Anton is zo groot en sterk, hij is de langste jongen uit de klas.

Toch loopt Simon vlug de jongens achterna naar de punter, die met een ketting aan een vlondertje ligt vastgemeerd.

De schuif is van Jan Went, de kippenkoopman, wiens huisje recht tegenover het vlondertje staat, aan de andere zijde van de weg langs de Molenvliet.

Siem vergeet alweer zijn boosheid, 'zijn ogen schitteren van voorpret.

Toch is er een beetje bangheid in zijn stem, als hij zegt: „Dat mag niet jongens. Als Jan Went het ziet.”

„Och bangbroek, die is immers toch niet thuis, die merkt er niks van,” meent Anton.

In drie tellen springen de jongens op de schuit. Klaas grijpt de vaarstok en duwt die tegen de wal.

Anton morrelt aan de ketting.

Jammer hoor, met een roestig hangslot zit die vast aan de paal.

Nu kan de boot niet varen.

„Kan niet los, jongens,” roept hij, „reuze strop, hij zit op slot.

Anders gingen we er fijn met de schuit van door. Wat zou ie kwaad zijn, zeg, die ouwe schobbejak. Als ie 't merkte, wat zou ie schelden.”

Siem kijkt alweer angstig de weg op.

Maar Jan Went zal voorlopig nog wel niet op de proppen komen. Die is met zijn wagen naar de stad.

Hij is handelaar in pluimvee.

Met een hittekar rijdt Went geregeld de boerderijen langs en alles wat van zijn gading is, koopt hij op: oude slachtkippen, jonge haantjes, konijnen, duiven, kalkoenen, eenden en ganzen en meer van dat gesnor.

's Dinsdags, vast elke week, verkoopt hij een vracht pluimvee aan de poeliers en wildhandelaren in de stad.

De beste van de opgekochte dieren houdt hij zelf. Zij zijn z'n lievelingen, hij praat er tegen, of het z'n kinderen zijn en vertroetelt ze.

Went ziet er altijd een beetje wonderlijk uit, en wie hem voor het eerst ziet, schiet bijna in de lach.

Zijn broek hangt altijd veel te laag en zijn vest is zeker drie maten te wijf. Dat kan je wel opvullen met een kussen.

Midden in de klep van zijn oude pet zit een scherpe knik gevouwen.

„Dat komt van de beleefdheid,” zeggen de mensen, en dan lachen ze.

Want ze weten wel, dat Went voor niemand z'n pet afneemt, zelfs niet voor de burgemeester of de dominee.

Dat komt van de beleefdheid, zeggen de mensen.

Hij leeft nogal teruggetrokken in zijn eenzame huisje aan de Molenvliet, heeft kind noch kraai op de wereld en bedisselt zijn huishoudentje zo'n beetje zelf.

De dorpingen komen ook niet zo vaak bij hem

aanlopen, want Jan Went is geen gemakkelijk heer, hij kan grauwen en snauwen als een dragonder, om de minste kleinigheid.

't Is dus geen wonder, dat de dikke Simon wel een beetje in z'n piepzak zit.

Een poosje nog wiebelen de jongens met de schuit, spatten met het water en plonsen met de vaarstok tot het water zwart wordt van de opgewoelde modder.

Op de eenzame weg is niets te zien. Toch geeft het niet veel plezier: als je niet varen kunt, is er met zo'n boot ook niet zoveel pret te beleven.

„Klaas,” zegt opeens Anton: „Klaas, Siem, ik weet wat.” Zijn stem wordt donker van geheimzinnigheid.

„We gaan het huis van Jan Went besluipen, zeg, ik wil wel eens zien, wat die ouwe kluizenaar daar in z'n eentje uitspookt.”

Met ogen, groot van schrik, kijken de jongens Anton aan; de mond van Simon gaat open van verbazing.

„Wa . . . . wat?” vraagt hij ontsteld.

„We gaan het roversnest besluipen van die ouwe duitendief,” fluistert Anton. „Ik durf best. Wat zal ie 'n blanke guldentjes in z'n oude kous hebben, de vrek.”

„Ja maar . . . .” stottert Klaas, „dat kan toch niet, dat is toch veel te gevaarlijk joh. Als ie d'r uit komt, ranselt hij met de knuppel je bont en blauw.”

„En als ie je dan es opsluit?”, bibbert Siem.

„Ach joh, de weg is immers ver genoeg af te zien en als ie thuis was, stond z'n wagen wel op het erf.”

„Durf jij?” vraagt Klaas aan Siem.

„Durf jij?” vraagt Siem.

„Wat, flauwerds,” zegt Anton, „ik zal wel alleen gaan, d'r is niks geen kunst aan. Blijven jullie hier op de uitkijk staan, dan ga ik op verkenning uit.

„Als er iemand aankomt, fluit jij op je vingers, Siem, jij kunt dat het hardst.”

„Of durf je dat soms ook niet?“ laat hij er smalend op volgen.

De jongens zijn uit de punter gestapt en Anton begint zijn gevaarlijke sluiptocht.

„Och, er is immers niks an,“ denkt hij bij zich zelf, maar toch gaat zijn rikketik knap te keer.

Bij de dampaal staat een bloeiende meidoornstruik, daarachter verdwijnt Anton.

Hij sluipt op z'n tenen langs de graskant en staat telkens stil om te luisteren.

Het gaat goed, geen takje kraakt onder zijn schoen.

Opeens duikt hij in elkaar achter een regenton naast de muur.

Hè, wat schrikt hij daar.

„Mè-è-è-è-èh“, gaat het vlak bij hem.

O, gelukkig! 's Is maar een geitje, dat mekkert.

Aan een paaltje, net om de hoek, staat het witte diertje. Het maakt een lichtsprong en stoot speels met het kleine kopje tegen de paal.

Voorzichtig richt Anton zich op.

„Stomme sik,“ bromt hij, „laat me niet zo schrikken.“

Een beetje beverig nog, gaat ie toch verder.

Daar schiet hem een mooie gedachte te binnen.

Hij zal gewoon naar de achterdeur lopen, aankloppen en om een beetje drinken vragen.

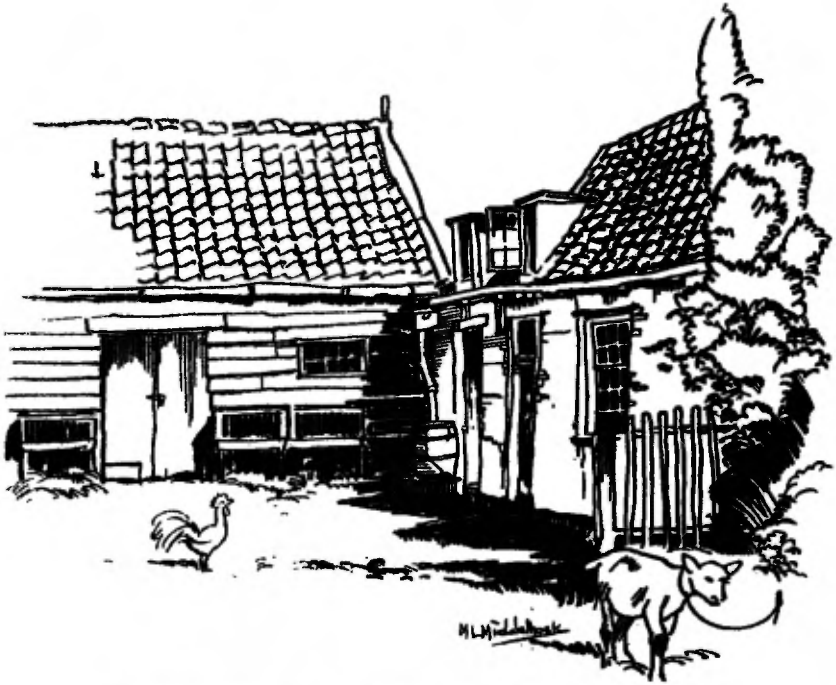
Dan weet ie meteen of Went thuis is.

„Wel ja, je moet een beetje brutaal zijn,“ denkt Anton.

Die sukkels daar op de weg durven toch niks. Moet je net die domme Siem hebben.

Hij zal ze wel eens laten zien . . . . Driemaal klopt Anton, hij rammelt eens met de klink van de deur, maar er wordt niet opengedaan. Niemand thuis dus, net wat ie dacht, de kust is vrij.

Het is een wat rommelige boel op het achtererf van Jan Went: kooien, hokken, rennen overal. Die zijn haast allemaal bewoond.

Het is een wat rommelige boel op het achtererf van Jan Went.

Een forse haan stapt statig over het erf: een koning in zijn koninkrijkje.

Mooie duiven koeren op het dak. Langs een geteerde schuur staan vier lange konijnenhokken, in het gras ligt een oud wagenwiel bij een klein paaltje. 't Is hier wel fijn, zo'n beetje rond te snorren.

„Wacht,” denkt Anton, „eerst de jongens roepen!”

Hij loopt naar de voorkant van het huis.

Klaas en Siem staan nog op de uitkijk.

„Hoi!” roept Anton, zijn handen als een trompet voor de mond, „Hoi, kom, jongens, er is niemand, 't is hier reuze fijn.”

Aarzelend komen de vrienden over de dam.

Het is wel een beetje gevaarlijk, want nu staat er

niemand meer op de uitkijk, maar toch ook erg leuk.
En ze doen er immers geen kwaad!

Simon kijkt telkens achterom, hij is de bangste.
„Oei!” roep Klaas, als ze alle acht op het grasveld zijn, „oei, wat een lief geitje, zeg!”

Dadelijk hurkt hij met Simon neer bij het aardig diertje.

Dat wil wel spelen met hen. Het dartelt in het rond en de jongens buitelen al spoedig door het gras met de kleine wipstaart.

Ondertussen neust Anton eens wat rond. Hij beurt het wagenwiel op, hoepelt het over het grasveld, tot het neerbonst tussen de twee buitelende jongens.

Anton loopt eens langs de achterschuur met de konijnehokken.

Leuke beestjes zitten daar in.

Nieuwsgierig steken ze de snuffelneusjes tussen de tralies.

Kijk, hier zit een voedster met zes jongen, vier witjes en twee brandneusjes. Jonge diertjes zijn het nog, misschien maar een week of vijf.

Zo één zou Anton best willen hebben.

Dom eigenlijk van Jan Went, want je hoeft maar één werveltje opzij te draaien en de ruif is los.

Anton kijkt eens om naar Siem en Klaas.

Nee, die hebben nergens erg in, die rollebollen nog lustig met die dwaze geit op het gras.

Vlug draait hij het werveltje van de ruif los, kantelt die schuin open.

Nog eens kijkt de jongen om, dan opeens doet hij een greep in het hok, en aan zijn oortjes trekt hij een klein konijntje er uit.

Het beestje spartelt hevig tegen, maar roetsj-roetsj, wipt hij het onder zijn wijde blouse.

Vlug de ruif weer dicht, het werveltje er voor en met een hoogrode kleur rent hij naar de jongens.

„Klaas, Siem, kom joh, dadelijk komt Jan Went!”
De jongens springen verschrikt op, ze waren het bij
’t leuke spel helemaal vergeten.

Met z’n drieën hollen ze de weg op.

Gelukkig, nog niks te zien hoor.

Toch schijnt Anton nu ineens erge haast te hebben.
Hij holt voor de jongens uit.

„’t Is al zo laat jongens, ik krijg vast een standje
thuis.”

Onder zijn kiel beweegt het konijntje, het frutselt en
friemelt.

„Stil toch beest,” denkt Anton, „stil toch, als de
jongens het merken!”

Hij loopt snel door.

De twee anderen kijken verwonderd naar hem.
Waarom doet ie nu opeens zo vreemd?

En Jan Went is nog helemaal niet te zien, in geen
velden of wegen.

Onrust is er in Antons ogen: hij is een dief, een
stiekeme dief geworden.

Och, wat kan hem dat eigenlijk schelen, die ouwe
duitendief, die Jan Went kan best een konijntje missen.

Hij heeft er toch nog genoeg.

Op de Kerkbrink, midden in het dorp, zegt Anton:
„Nou besjour hoor, ik moet gauw naar huis!”

En hij snelt weg, een zijstraat in.

De jongens hoeven niet te weten, wat er onder z’n
kiel zit.

En thuis zal hij ze wel wijsmaken, dat ie het diertje
gekregen heeft van een vriendje.

Klaas en Siem drentelen samen naar huis.

„Leuk was het er, hè!” zegt Klaas, „en wat een lief
sikje.”

„Ja, leuk,” zegt Siem, „maar ook wel een beetje
gevaarlijk.”

H O O F D S T U K   I I

Gebruikt de dure tijd

Het is Dinsdagmiddag, er is stille spanning in de vijfde klas.

De kinderen kijken meester aan, alsof ze de woorden uit zijn mond willen trekken. Ze zijn zo benieuwd.

Meester glimlacht even: heb maar geduld.

Klaas Burger zit in de derde bank, dicht bij de deur.

Hij frustelt zenuwachtig wat met zijn zakdoek, tot die een verfrommeld balletje wordt. Voor hem is de spanning misschien wel het allergrootst.

Zie, in zijn rechterhand houdt meester van Dijk een stapeltje beschreven blaadjes.

Daarnet hebben ze een repetitie gemaakt van aardrijkskunde, over Noorwegen ging het.

Nu heeft meester het werk nagezien en gaat hij de cijfers voorlezen, die de kinderen behaald hebben.

Zo iets geeft altijd een benauwd ogenblikje, nou!

En het duurt zo lang, je wordt er warm van. Dat komt door de spanning.

Maar Klaas zit misschien wel het meest in zijn rats.

Wel bedenkt hij telkens, dat ze ook zoveel werk op krijgen, dat Noorwegen zo lastig is. Maar dat zijn uitvluchten, leugens eigenlijk.

Was hij gistermiddag maar *niet* naar de Molenvliet gegaan.

Had hij maar direct tegen Anton gezegd: „Ik moet mijn aardrijkskunde leren vandaag.”

Dan had hij bij de repetitie niet zo zitten krukken en tobben.

Dan was hij nu niet zo bang voor z'n cijfer.
„Kinderen,” zegt meester, „jullie proefwerk heb ik met genoeg nagezien. Er waren veel goede cijfers bij, en enkele héél goede zelfs.”

De kinderen luisteren doodstil, ze kijken met grote ogen: „Zou ik soms . . . .?”

Wim Nijhuis, die een echte kletskaus is, vraagt opeens: „Ik ook, meester?”

Mijnheer Van Dijk kijkt de vrijpostige jongen even aan. Hij zegt:

„Wacht netjes op je beurt, vriend.”

„Jammer,” vervolgt hij, „dat ik ook enkele zeer lage cijfers heb moeten optekenen.

„Dat heeft me teleurgesteld, want het was niet door domheid, dat die leerlingen hun werk verprutst hebben en verknoeid.

Toen het de tijd er voor was, hebben zij *niet* hun werk geleerd.”

Sommige kinderen kijken angstig:

„Zou ik soms . . . .?”

„Zij moeten hun repetitieblaadje door vader laten ondertekenen en voor morgen de zaak overleren, om de schade in te halen.”

Klaas voelt zijn hamertje luid bonzend tikken. „Dat is mis, weer hopeloos mis hoor. De vorige keer ook al.”

„Twee onvoldoendes haal je vast niet meer op,” denkt hij.

O ja, hij heeft gisteravond nog wel een beetje in zijn atlas geneusd, maar dat is geen leren, zie je, lang niet.

Vader zou zeggen: „'t Zit er maar een beetje tegen aan geplakt jongen, 't zit niet *in* je bovenkamer.”

Mijnheer Van Dijk slaat zijn cijferlijst open en gaat oplezen.

Nog drie, dan is Klaas aan de beurt.

Daar komt het al: „Klaas Burger een drie!” . . . .

„Goed zo, Klaas! jij haalt flink op. Als jij zo door

blijft gaan, zal je een prachtig rapport krijgen, zeg! Ja mannetje, dat gaat lelijk mis. En 't is je eigen schuld zie je, je eigen schuld. Zulke jongens als jij brengen het niet ver in de wereld."

Hè, het rilt Klaas koud langs de rug, bijna barst hij in snikken uit, maar krampachtig houdt hij zijn mond stijf: „Niet janken, flauwerd, niet huilen."

„Volgende week nog één repetitie over Zweden, en dan het rapport," zegt mijnheer, „je moet zelf maar weten, wat je doet. Ik heb je gewaarschuwd."

De woorden vallen als hamers op zijn schuldig hoofd.

„Ik zal . . . ." denkt Klaas en stiekem veegt zijn mouw langs z'n oog, „ik zál een goed cijfer halen de volgende keer, vast en zeker, 't moet!"

Hij balt zijn vuisten, dat de knokkels wit worden.

Mijnheer Van Dijk is doorgegaan. Klaas merkt het niet.

Siem Veen heeft een zesje. „Ook maar magertjes, Simon!"

's Avonds heeft Klaas strafwerk gemaakt. Vader heeft het blaadje getekend, het slechte repetitieblaadje.

„Heb ik zo'n knappe zoon?" heeft hij gevraagd. „Doe jij zo goed je best?"

„Schaam jij je niet, zeg? Schrijf het nu voor mij drie keer uit, boven op je kamertje. Dat heb je verdiend."

Moeder heeft hem alleen maar stil aangezien. Ze heeft niets gezegd. Dat is wel het ergst. Dat doet Klaas pijn van binnen, o zo'n pijn.

Zijn bordje avondboterhammen is niet eens leeg. Twee liggen er nog op. Hij heeft geen trek, heel geen honger.

Om acht uur is moe nog even boven geweest, hij moest naar bed.

„Heus, moe, . . . ik zal, . . . volgende week, . . . vast hoor," heeft hij gehakkeld, dicht bij haar.

„Heb je gebeden, jongen?“ heeft moe rustig gevraagd, en ze zette zich op de rand van zijn witte bed.

„Ja moe!“

„Ook vergeving gevraagd voor je slechte schoolwerk? Want dat moet je ook met de Heere in orde maken. Alles moet je Hem vertellen.“

„Ja, moe,“ heeft Klaas gefluisterd, en er achteraan: „Volgende week, moe, dan wordt het beter, vast hoor, u zult het zien.“

Moeder gelooft het wel, dat Klaas dat wil, maar ze zegt:

„Bid God, jongen, of Die je helpen wil. Alleen kunnen we het niet. Het kwaad is telkens in ons hart, nog voor we er erg in hebben. We moeten bidden en werken.“

Toen moeder al weg was, heeft Klaas nog eens zijn handen gevouwen, onder de dekens, vergeving gevraagd voor zijn kwaad, gebeden om hulp bij zijn werk op school.

En hij heeft gedacht: „Ik zal goed mijn best doen op Zweden, het móet lukken, eerst de repetitie leren en dan spelen. Volgende keer . . . vast hoor.“

Is het niet, of moeders trouwe ogen hem toeglanzen: „Goed zo, m'n jongen, bid en werk“? „Niet alleen denken: ik wil het doen, maar juist werken, trouw werken. Dat eist de Heere van ons, van jou ook, van iedereen.“

H O O F D S T U K   I I I

Woensdagmiddag

Het is Woensdagmiddag.

Een hele middag buiten spelen, een hele middag vrij zijn. Fijn hoor!

Klaas Burger zoekt zijn vriend op, de vrolijke, blozende, dikke Siem uit de kruidenierswinkel in de Steenstraat. Die rolt juist holderdeholder een leeg azijnvat uit het pakhuis naar buiten. Hij moet het voor vader daar tegen de muur gereed zetten, dan kan straks de bode het zo meenemen naar de grossier in de stad.

Klaas komt net de hoek om.

Snel steekt hij zijn klompvoet uit voor het vaatje, dat nu met een schok stil ligt.

Siem, die daar op heel niet bedacht is, en juist „Ha Klaas”, wil zeggen, Siem zegt alleen maar „Ha!” . . . en duikt tegelijk met zijn dikke buik over het vaatje, in een sierlijke zwaai omlaag.

„Wees welkom,” schatert Klaas, „maar je hoeft niet zo diep voor mij te buigen, ik ben de koning van het Morenland niet.”

Siem krabbelt op, hij grijpt Klaas aan, die door het lachen wat slap is, en samen rollen de snaken plukharend bij het vaatje over de grond.

Ze rollen wat om en om, maar Klaas is het sterkst. Hij krijgt Simón gemakkelijk onder, en roept, als hij boven op hem zit, met een wraakzuchtig gezicht: „Genade, boef, of ik stop je als een zure rolmops in deze azijn-ton.”

Het ronde gezicht van Siem is vuurrood van inspanning.

Toch geeft hij het zo maar niet op. Op een onverwacht ogenblik wipt hij zijn buik op, om Klaas voorover te laten tuimelen.

Die gaat echter een beetje hoger zitten, en nu krijgt

en duikt tegelijk met zijn dikke buik over het vaatje.

de rolmops het zo benauwd, dat ie maar gauw piept: „Genade, edele heer, genade!”

„Eet chocolade,” rijmt Klaas, en hij klimt van Siem af, zodat die weer een beetje adem kan halen. De dikkerd zet steunend en zuchtend het azijnvat rechtop en gaat gevolgd door Klaas het pakhuis binnen.

„Vader,” zegt hij, „Klaas vraagt om een stukje chocola.”

Klaas bloost daar een beetje van.

„'t Is niet waar hoor, mijnheer Veen, de magere scharminkel heeft er zeker zelf trek in.”

„En je zei: eet chocolade,” antwoordt Siem.

„Ja, dat was voor jou, omdat je het zo benauwd had, toen je om genade smeekte.”

„Jullie zijn twee mooie leden,” broemt vader, terwijl hij voorzichtig een stapel dozen iets verschuift.

„'k Zal eens kijken, of er nog wat te bikken is.”

Klaas knijpt Siem in de arm. „Fijn joh, als je vader gaat zoeken, komt er altijd wat los.”

„Hier,” lacht vader, „pak aan, galgebrokken en maak nu, dat je wegkomt.”

Hij stopt ieder een lekker stuk kwatta in de hand en jaagt de jongens zijn pakhuis uit.

Die springen de straat op en slenteren smullend naar de Kerkbrink.

De Kerkbrink is de verzamelplaats van bijna alle jongens uit het dorp, daar is dus allicht wel wat te beleven.

Ja, daar komt ook Anton Brouwer aan. Hij zwaait zijn armen als molenwieken.

„Kom jongens, ga je mee nog eens op de Molenvliet kijken?”

„Naar de Molenvliet?” vraagt Siem. „Weer naar Jan Went soms?”

En hij kijkt Anton al angstig aan.

„Nou, wat zou dat, we kunnen best nog eens gaan rondneuzen. 't Was er toch maar wat leuk hè, de vorige keer. Dan gaan jullie weer met die geit spelen, dat vond je toch zo aardig?”

Klaas begint er toch ook plezier in te krijgen, want Anton heeft gelijk, het *was* er euk, je *kon* er fijn spelen met die leuke sik.

En wie weet, al is Jan Went thuis, misschien valt hij nog best mee, is hij niet zo'n nijdigerd. Ze deden er toch geen kwaad?

Hij vraagt: „Nou, ga je mee, Siem?”

„Of ben je soms bang?” vraagt Anton.

Simon zegt niets, hij loopt met de jongens mee, een beetje mokkend nog. „’t Blijft toch gevaarlijk, als ie kwaad wil, nou!” Anton heeft niet zoveel praatjes als de vorige keer.

Er wentelen veel gedachten in z’n hoofd. Thuis zit in een zelfgetimmerd hokje — gisteravond heeft hij het gemaakt — een klein wit konijntje.

Maar ’t beestje eet niet, het springt en wipt niet vrolijk heen en weer, zelfs van een heerlijk schotelkje melk snoept het niet even.

Triestig staan de oogjes van het in elkaar gedoken diertje. ’t Lijkt wel ziek te zijn, zo stil is het.

En nu heeft Anton iets bedacht, iets moois. Hij heeft medelijden met het kleine beest. Als er nog een konijntje bij zit, zal het witje niet meer zo eenzaam zijn. Dan komt de oude fleur er wel gauw weer in misschien.

Daarom wil hij weer naar Went.

Nog een konijntje sté . . . eh halen.

Hè, wie zei daar bijna: stelen?

Soms zijn er bange gedachten in hem.

Het kwaad woekert in zijn hart.

Het loert als een verborgen valse vijand, om hem neer te trekken in een verraderlijk moeras. Soms verlamt het zijn wil.

’t Is gevaarlijk, wat hij nu doen gaat. Alleen durft hij niet goed.

Daarom moeten Klaas en Siem mee. Maar ze mogen niet weten, wat hij er eigenlijk gaat doen.

Hij zal het wel weer zo inpikken, dat ze er geen erg in hebben, wat hij bij de konijnenhokken uitvoert straks.

Wel ja, het zal best lukken hoor, hij is slim genoeg en handig.

Ja, laat Anton maar lopen, die redt zich wel.

Wees maar niet treurig, eenzaam witje, de baas zal het goed voor je maken hoor. Straks krijg je er een vriendje bij, dan heb je gezelschap, dan word je wel gauw weer beter.

Jan Went is in zijn wagenschuur.

Daar repareert en oliet hij een paar zware, roestige hangsloten op de werkbank. Hij is in geen best humeur vandaag. Nee, Jan Went piekert over iets, dat hij niet helemaal begrijpt. Er is iets gebeurd, waarover hij zeer ontstemd is.

Toen hij Maandagmiddag thuiskwam, de hit uitgespannen en verzorgd had, wilde hij vast koffiewater op gaan zetten in het kleine keukentje.

Maar toen hij over het grasveld ging naar de achterdeur, was hij bij de regenton bijna gestruikeld over een oud wagenwiel.

„Verdraaid”, bromde hij, „daar viel ik bijna op m'n snuit!”

„Maar . . . ., dat wiel, nee, dat lag hier toch niet! Nee zeker niet . . . ., vanmorgen heb ik het toch daar bij dat paaltje gezien! Daar ligt het altijd, daar hoort het. Hoe kan dat nou . . . .?” Nijdig smeet hij het ding op z'n oude plaats. Brommend,

Dat wiel, nee, dat lag hier toch niet?

mopperend ging Went zijn huisje in, zette een ketel water op het oliestel.

Terwijl dat warm werd, kon hij mooi even de beesten voeren.

Het geitje kreeg een dikke korst brood, de kippen duiven een paar flinke handen mais en gerst, de konijnen werden vergast op heerlijk mals gras en een goed stuk lijnkoek.

„Zo moedertje”, bromde de man tegen zijn mooie witte voedster, „heeft de baas je weer de hele dag alleen gelaten? 'k Zal je es lekker tracteren, hoor ouwetje, hier, smul maar eens goed van deze klaver. Je kindertjes lusten er misschien ook al een hap en een snap van.”

De kippenkoopman streelde, terwijl hij het voer uit de zak haalde, het moederkonijn over de snuffe - neus.

Doch eensklaps, ... eensklaps werden zijn ogen groot van verbazing.

„Wat 's dat? Ga 's op zij jij grote.”

„Nee, wat mirakel nog an toe, hoe kan dat nou? D'r moeten toch zes knientjes zijn?”

Went opende haastig de ruif en duwde het moederkonijn op zij.

Eén, twee, drie, vier — nee, vijf, vijf kleintjes zag hij maar.

„Wat hagel! is dat nou, d'r moet er toch nõg een zijn?”

Maar hoe hij keek en zocht, er was geen zesde. Eén witje was weg en bleef weg.

Eensklaps schoot hem iets te binnen. Het wagenwiel! . . . . Dat lag ook niet op z'n plaats! Dat was verrold!

„D'r bennen hier vreemde snoeshanen geweest, da's vast. Die hebben een knien gestolen, dat kan niet missen.”

„Maar . . . . als iemand uit knienen stelen gaat, dan neemt ie toch de gróte, die brengt een tientje op,

zou 'k zo zeggen, en niet een piepjong dingetje van tien stuvers."

Went begreep er niet veel van. Vakwerk was 't in ieder geval niet.

Maar kwaad was hij wel, razend.

„As ik 'm in m'n knusten krieg, kniep ik 'm fijn, de geménerd, de laffe valsaard!"

„Dat piepjonge ding gaat natuurlijk morsdood, 't kan nog lang niet van de moeder af. De stommerik, om zo'n onnozel beest mee te gappen."

Went maakte zich hoe langer hoe bozer, wond zich hoe langer hoe meer op.

„Knuppelbrood, dat moet ie hebben, bont en blauw ranselen zal ik 'm, de schobbejak!"

„En sloten moeten d'r op, flinke hangsloten op alle ruiven!"

„As ik de boer langs moet, zullen ze met d'r lange vingers van mijn spullen afblieven!"

„En een waakhond koop ik, d'r staat nog een hok van de oude Caesar, een grote kwaai rakker zet ik d'r in. Die zal ze wel in de benen bieten, de schavuiten."

Nog iets anders merkte Jan Went op.

„Stond daar niet . . ." hij bukte zich om goed te kijken . . . ja gewis, dat was een voetindruk, de vorm van een kleine klompvoet in de grond.

„'t Zijn jongens geweest," zei hij opeens luid, kleine schelmen hebben hier rondge . . . „o, nou begriep ik, waarom mijn kleine witje meegepikt is.

Dat grote knien konden ze natuurlijk niet baas, dat durfden ze niet aan. Daarom namen ze dat onschuldig hummeltje, dat onnozele springertje."

Na die Maandag zorgt Jan Went er nu voor steeds tijdig thuis te zijn.

Hij hoopt, dat ze weer komen zullen, de schavuiten, hij loert er op.

De dieverij ging zo gemakkelijk, ze zullen zeker nog eens weer komen, hij gelooft het vast.

Maar ze mogen niet merken, dat hij thuis is.

Op heterdaad zal hij ze betrappen. En dan . . . .
reken maar, dan zullen ze d'r van lusten, de gluiperds,
bont en blauw zal ie ze ranselen. Reken maar!

H O O F D S T U K I V

Bij Jan Went

Stil ligt het huisje van Jan Went in het prille voorjaarsgroen.

Ze staan er vlak voor nu, Klaas en Siem en Anton, de bange Siem een beetje angstig achteraf.

„'t Geeft toch niks,” heeft Klaas al een paar keer tegen hem gezegd, „we doen er toch geen kwaad.” En dapper was hij voortgestapt.

Maar Siem vertrouwt het gans niet.

Nee hoor, 't liefst maakt hij maar dadelijk rechtsomkeert.

Maar dan vinden de jongens hem natuurlijk een flauwerd, een lafbek.

't Is dat Klaas meegaat; als hij met Anton alleen was, zou ie 't vast niet doen, vast niet.

Maar Klaas is z'n beste vrind, daar hoort hij bij. Ja, die wil natuurlijk weer met dat leuke sikje spelen, net als Maandagmiddag, toen had ie er ook zo'n schik in.

De dikkerd voelt het prikken onder z'n haar van de warmte.

Zijn wangen glimmen als bellefleuren. 't Zweet staat onder z'n kuif. 't Is allemaal van bangheid, van zenuwachtige spanning.

Hij zegt: „Zouden we maar niet . . . .”

„Joh, kwezel,” snauwt Anton, „je hoeft niet eens mee, ga jij maar pinksterbloemen plukken voor je moesie, bangerd! Klaas en ik durven wel.”

Klaas heeft medelijden met Siem.

„Zeg, ik en Anton gaan eerst kijken, of er iemand is.

Als alles veilig is, roepen we jou. Jij moet zo lang op de uitkijk staan."

De dikkerd zucht. Hij wil wel op de uitkijk staan, dat is niet zo gevaarlijk. Dan verdwijnen de twee jongens achter de meidoornstruik.

Ze glijpen over het zachte grastapijt, onhoorbaar gaan hun voetstappen.

Ze gluren langs de pijp van de dakgoot om de hoek.

Nee hoor, niemand te zien, alles is veilig.

„Kom maar Siem!" roept Anton, „wees maar niks benauwd, d'r is niks te zien."

Schoorvoetend schuifelt nu ook Siem het erf op. De sik staat niet aan het paaltje vandaag. „Jammer", zegt Klaas, „maar misschien is ie helemaal achter."

Plotseling staat Anton verschrikt stil.

Hoort hij daar iets?

Hij houdt z'n adem in, luistert oplettend.

't Leek of daar iemand kuchte.

O nee hoor, 't was zeker een kip, die met een dor blad schuifelde of zo.

Hè, hij is ook zo schrikachtig vandaag.

Behoedzaam lopen ze weer verder.

Anton ziet de konijnenhokken al . . . .

In de wagenshuur heeft Jan Went zijn platte vijl neergelegd. „Zie zo, dat is klaar. Nu nog een beetje olie in dit hangslot en klaar is Kees."

Opeens — stil — wat is dat?

Hoort hij daar stemmen bij het huis?

Komen daar voetstappen het erf op?

Geruisloos legt hij het slot neer op de werkbank, die tegen de wand gebouwd is. Hij gluurt door de kier van de deur.

Ja warempel, daar komen twee jongens aan. Op hun tenen sluipen ze nader.

Eén lange slungel is er bij.

Waarom doen ze zo geheimzinnig, zo voorzichtig?

„Dat is geen zuivere koffie,” denkt Went.

„Zouden dat . . . ?” hij rekt zich voorzichtig om beter te kunnen zien, zouden dat soms de knienengappers zijn?”

„Zouden ze toch weer gekomen zijn?”

„Ha, schavuten, maar dan zal je me niet ontsnappen,” broemt hij in zichzelf.

Hoor, daar roept er één.

„Kom maar, Siem,” zegt hij.

„Zo, dus d'r is ook nog een derde, die stond zeker op de uitkijk.

Ja, ze zijn het, vast, de brutale schelmen zijn toch nog teruggekomen.

Alle drie willen ze zeker zo'n klein hummeltje hebben, ieder één.”

„Maar nou zal ie ze, hij zal . . . .”

„Nee, even wachten nog, eerst moeten ze nog verder het erf op zijn, goed in de val, dan ontsnappen ze niet.”

„Daar komt die derde ook al aan.”

„Dat 's een dikkerd,” mompelt de koopman. „Eerst griep ik die lange slungel, die loopt het hardst. Die dikkerd krieg ik toch wel.”

„Kiek, ze lopen recht naar de knienenhokken. Ja, 't zijn ze vast, de schavuten.”

Zijn hand tast om zich heen naar een stok, zijn ogen loeren.

Daar vindt hij vlak achter zich een afgebroken steel van een hooivork.

Mooi, die kan hij net goed gebruiken.

Maar . . . met kletterend geraas tuimelt een hangslot op de grond.

Toen hij de stok naar zich toehaalde, stootte die er tegen en schoof het van de werkbank.

De jongens horen het geraas. Siem, de bange Siem springt al terug naar de weg.

Verstijfd van schrik staan ze stil, en dan zien ze . . . ,
zien ze de schuurdeur open smakken en de woedende
koopman op hen afstormen, zwaaiend met zijn knuppel.

„Ha mannekes, nou heb ik je, gemene knien-
dieven!” brult hij.

Dodelijk verschrikt springen de jongens weg.

Vóór het huis langs kan niet meer, die pas is afge-
smeden door de tooraige koopman.

„Hier heen!”, schreeuwt Anton, en hij rent het
achtererf verder op, de boomgaard in.

Als hij daar door is, kan hij over een weiland nog
ontsnappen.

Klaas weifelt even. Dan rent hij Anton achterna.

„Staan blieden!” schreeuwt Jan Went, „staan blie-
ven, schavuten!”

De jongens luisteren niet. Ze rennen, rennen of
honderd boze kerels achter hen aanzitten.

„Hier jij, lange slungel!”

Anton is het eerst achter in de boomgaard. Daar is
een hek, als ie daar maar overheen is.

Klaas kan zo snel niet. Hij hoort de vertoornde man
vlak achter zich.

„O!” kreunt hij in zijn grote nood.

„O!”

Daar is het hek, gauw — gauw!

Anton is er al over, die nam een geweldige sprong.

Klaas is er voor, klautert al er tegen op.

De koopman, vlak achter hem, grijpt, zwaait dreigend
de knuppel om toe te slaan.

„Hier jou, schelm, jij ontkomt me niet.”

De stok suist door de lucht, zal neer slaan op zijn
lijf . . . . Klaas springt, springt wild over het hek . . . .

Een uitstekende lat haakt verraderlijk zijn voet, smakt
hem neer met enorme vaart.

Hij geeft een luide gil . . . . een slag, ... even is alles
rood voor zijn ogen . . . . Dan is er niets meer.

„Hier jou schelm,
jij ontkomt me niet.“

Uit een gapende hoofdwond sijpelt bloed. Stil ligt de jongen, doodstil, doodsbleek, het hoofd neergebonsd op een scherpe steen.

Een grijze auto snort langs de Molenvliet, een aesculaapteken zit op de voorruit.

Hij rijdt hard, mindert dan zijn vaart en draait het erf op van de kippenkoopman Jan Went.

Het is dokter Rietdijk.

Het portier klapt al dicht, de dokter springt er al uit, een koffertje met instrumenten draagt hij bij zich.

Zonder kloppen treedt hij het achterhuis binnen en loopt door naar de kleine kamer.

Snel staat Went op, als de dokter binnen stapt.

„Zo Went, wat is hier te doen, man?”

„Je bent toch niet ziek, hoop ik?”

„Lange Janus kwam bij me aanstormen, of er een groot ongeluk had plaats gehad.”

„Dat heit er ook, dokter. Lange Janus kwam hier juist voorbij, toen het gebeurd was. 'k Heb hem direct naar U toegestuurd,” zegt Went, en zijn stem is zacht nu.

Hij gaat de dokter voor naar de bedstede, waarin de gevallen ligt.

Hij vertelt vlug van de zaak.

„'k Heb de jongen op m'n armen in huis gedragen, op bed gelegd.”

„De hoofdwond bloedde hevig,” en hij wijst op het bebloede verband om het witte gelaat, „die heb ik voorlopig verbonden. Maar de jongen is nog steeds bewusteloos.”

De dokter schrikt. „Hoe lang is het al geleden?”

„Temet een half uur, dokter,” zegt Went.

„Heeft hij nog overgegeven?” vraagt dokter. Maar het antwoord wacht hij niet eens af. Snel knoopt hij de jongenskiel los en neemt uit zijn koffertje een instrumentje.

Daarmee luistert hij naar de hartslag van de zieke.

Dan komt er beweging in de knaap. Even kreunt hij.

Een flauwe blos verschijnt op zijn wangen, een moment slaat hij de ogen op, om ze dadelijk weer te sluiten.

De hartslag is zwak, doch wordt regelmatig.

„Hoe is het gebeurd?” vraagt dokter Rietdijk.

Dan gaat Went vertellen.

Van de konijnendieverij, van zijn woede, toen hij het ontdekte. Dat de schelmen deze middag weer ge-

komen waren, dat hij ze achtervolgd heeft en de jongen neergestort is van het hek.

Ondertussen wikkelt de dokter het voorlopig verband los en verzorgt de brede wond.

Hij vraagt niets, antwoordt niets, laat Went maar uitspreken.

Als de patiënt opnieuw verbonden is en stil slapend nu in het witte bed ligt, zet de arts zich op een stoel bij de tafel.

„Ken jij deze jongen?” vraagt hij, en hij ziet Went recht aan.

Nee, Went weet niet eens wie het is, wie hij in z'n huis gehaald heeft, maar 'n gemenerd is het wel, een valse konijnendief.

„Nee,” zegt hij, „ik ken hem niet, en wat moet er nu gebeuren dokter? Z'n ouders . . . .”

Ernstig kijkt de geneesheer hem aan.

„Luister,” zegt hij, „deze knaap mag niet vervoerd worden. Absolute rust is geboden. Hij heeft behalve die lelijke wond ook nog een hersenschudding opgelopen.”

Went knikt, hij begrijpt het wel, maar . . . .

„Ik zal zelf z'n ouders waarschuwen, direct. Ik weet wel wie hij is, ik zal die mensen inlichten.”

„En onthoud één ding, Went, deze jongen, deze Klaas Burger is géén konijnendief. Zijn ouders ken ik heel goed, beste mensen zijn het.”

„En hij, hem ken ik ook wel een beetje, nee, zo is hij niet, geen laffe bedrieger. Vanavond kom ik nog eens langs.”

Dan gaat de dokter heen.

Het is een paar uur later.

Diep in gedachten verzonken zit de eenzame kippenkoopman.

Zijn pijp is uit, zijn handen rusten op de knieën.

Deze knaap mag niet vervoerd worden.

Straks zal hij een veldbed spreiden op de grond.
Daar zal hij slapen vannacht.

Soms klinkt een zwak gekreun op uit de bedstede.

Dan kijkt hij vlug op, of hij misschien kan helpen,
maar hij kan zo weinig doen.

Eigenlijk is het zijn schuld, dat de jongen daar zo
ligt; hij had wel dood kunnen vallen.

Een driftkop is ie geweest; een dolle driftkop, om
één onnozel konijntje.

Zal het weer in orde komen?

De vader en moeder zijn ook geweest, verschrikt,
angstig.

Ze hebben niet veel begrepen van zijn verward
verhaal. Hun hoofd stond er ook niet naar. De moeder
hulde zacht.

Even maar mochten ze de hand van hun jongen vasthouden, even zacht iets fluisteren.

Mijnheer Burger wilde de nacht hier blijven, maar Went sprak het toen beslist uit: „Ik zal voor hem zorgen, mijnheer, alsof ie mijn eigen — mijn eigen jongen was. Wees er gerust op, laat mij hem verplegen, ik zal hem beter maken.”

„Met Gods hulp, Went, van Hem zijn alle dingen,” en mijnheer Burger drukte hem stevig de hand, bedankte hem voor zijn goede zorgen.

Toen heeft hij zich bijna niet goed kunnen houden, bijna het uitgeroepen: „Mijn schuld is het, mijn eigen schuld. Ik heb hem over dat hek heengejaagd, ik, felle driftkop.”

Went denkt weer aan zijn eerste schrik, toen de jongen daar zo roerloos lag, zo wit.

Dat zelfde doodswitte heeft hij al eens eerder gezien, vele jaren terug.

Op een dag hadden ze zijn kind ook zo binnen gedragen, zijn kleine Japie.

Hij staat op. Uit het oude mahoniehouten kabinet rommelen zijn vingers voorzichtig een plaatje te voorschijn. Bleek van ouderdom is het, een foto van zijn kleine jongen.

Hoe vele jaren geleden is het al — hij woonde toen nog bij Enkhuizen.

Van het plaatje kijken twee heldere jongensogen hem aan.

O, die vreselijke dag, toen het valse water hem opslokte, zijn lieveling, voorover gevallen, gestikt, vóór iemand kon helpen.

„Zeuntje, lief zeuntje!”

Zijn hand beeft. Lang staart hij naar het oude plaatje. Pijn gevoelt hij weer in het hart, als begon een oude wond opnieuw te bloeden.

Altijd is hij alleen, de oude eenzame!

Zijn goede vrouw is al vele jaren dood.

Toen nam de Heere hem ook nog zijn kind af, zijn enig kind.

Ja, de Heere heeft hem zwaar bezocht.

Gevloekt heeft hij, opstandig de vuisten gebald tegen het leed, dat zijn geluk in scherven brak.

Ruw werd zijn leven, nors, met een grauw en een snauw voor iedereen.

Hij wilde niet meer geloven in God, wilde niet inzien dat het de Heere was, die hem juist kastijdde om hem, het afgedwaalde schaap, te trekken tot Zijn liefde.

Nu is er wéér een kind in zijn huis. Zal hij het weer — moeten uitdragen naar het kerkhof, zoals eens zijn eigen jongen?

„Nee,” mompelt hij, „nee, ik zal goed voor je zorgen kind, alsof je . . . . alsof je mijn eigen Japie was.”

„Ik zal . . . .”, en dan buigt de man zijn hoofd.

En dan komt na jaren het gebed weer terug in zijn hart.

„Heere God, doe Gij het, help Gij hem door deze ziekte. Geef mij, verloren zondaar, dat geluk, dat ik hem gezond weer geven mag aan zijn moeder, aan zijn vader, die hem liefhebben, zoals ik . . . . eens . . . . mijn lief zeuntje liefhad.”

Tranen droppen langs zijn gegroefde wangen, wonderlijk is nu zijn stoppelig gelaat, wonderlijk vredig, wonderlijk blij.

Is dit Jan Went?

Dit is een nieuwe Jan Went, want in zijn hart is de goede vreugde van één, die Gods troost vond in het smekend gebed.

HOOFDSTUK V

Siem

Het is bij negenen.

Lusteloos slentert Siem naar het schoolplein.

Wat gisteren gebeurd is, drukt als een loodzware last op hem.

Had hij de jongens maar tegengehouden!

Was hij maar flinker geweest!

Had hij maar kordaat gezegd: „Ik ga niet mee, jongen,” dan was Klaas ook wel teruggekeerd, dat weet hij zeker.

Nu is zijn vriend ziek, ernstig ziek.

Toen hij daar net aanbelde om Klaas af te halen voor school, vertelde mijnheer Burger van het ongeluk.

„Hij kan wel sterven,” zei mijnheer ernstig.

Brr, Siem rilt er van. Dat is erg, dat is het allergerste, dat je zo maar opeens dood kunt zijn.

Je leest het wel eens in de krant, maar nu . . . . zijn eigen vriend . . . .

Mijnheer vroeg alles nog eens aan hem, hoe het ongeluk was gebeurd, wat ze er gingen doen, daar op het erf bij Went.

Maar Siem wist er niet veel over te vertellen. Met bange, verschrikte ogen zag hij Klaas' vader aan.

Die zag wel de angst in zijn blik.

Hij stelde hem gerust: „Bij God is alles mogelijk, jongen. Die kan onze Klaas weer beter maken. Bid voor je vriendje, Siem. Meer kunnen wij mensen niet doen.”

„En . . . . de dokter was vanmorgen tamelijk te-

vreden. De wond ziet er goed uit, wij kunnen dankbaar zijn."

"Maar," — vroeg mijnheer, — „hoe zit dat, zijn jullie ook bij de konijnenhokken geweest?"

"Nee, meneer, nee, alleen met het geitje hebben we gespeeld," antwoordde Siem verwonderd.

"Ik begrijp het niet goed. Jan Went schijnt gedacht te hebben, dat jullie zijn konijnen kwamen stelen. Daarom was hij zo boos.

"Hebben jullie . . . .?" vragend en doordringend zag hij Siem aan.

Maar diens klare jongensstem antwoordde duidelijk: „Nee, meneer, vast niet, dat kan niet!"

Verontwaardiging was er in zijn stem: „Klaas en ik zijn geen gemene dieven."

"En die derde jongen, die Anton?"

"Anton . . . . eh . . . . nee, die ook niet, geloof ik."

"Nu, ik begrijp het niet, dat moet dan een misverstand zijn. Ik kan ook niet geloven, dat jullie zo iets slechts zouden doen."

"Pieker er dan maar niet over, jong, het goede komt toch altijd uit, evenals het kwaad."

Zo is Siem naar school geslenterd.

Nee, veel lust in spelen heeft hij niet.

Hij moet al maar denken aan Klaas, zijn goeie vriend.

"Als die nou es . . . ."

Kijk, daar gaat mijnheer Van Dijk al naar binnen. In zijn hand houdt hij een brief.

Siem wil hem wel vertellen van Klaas, maar meester is al binnen.

"Siem, Siem!" roept een stem achter hem.

Het is Anton.

Braniechtig loopt hij over het schoolplein. Gisteren is hij toch maar netjes ontsnapt. Alles is goed afgelopen, niemand weet het hoor, niemand.

Hij ratelt maar door, achter elkaar.

„Eigenlijk een lelijke opsnijer,” denkt Siem, „een grote praatjesmaker.”

In zijn hart voelt hij een wrevel tegen deze jongen. Altijd is het: Ik — ik — ik!

Ik heb dit — en ik kan dat.

„Waar is Klaas?” vraagt opeens Anton.

Dan vertelt Siem van het ongeluk, dat die gekregen heeft.

„Klaas komt vandaag niet op school, en morgen ook niet. Hij ligt ziek bij Jan Went thuis. Mag niet vervoerd worden: hersenschudding, erg hoor.”

Anton schrikt even. Zou die . . . . ?

Maar nee, nee hoor, die weet niks, die had het te druk met z'n geitje, die kan me niet verklappen . . . .

„Stom,” zegt hij, als Siem is uitverteld, „knap stom, hoor! Wie springt er nou als een idioot over zo'n hekkie. Moet ie maar beter uitkijken, ik kwam er toch zeker ook goed over!”

Siem draait zich om. Boosheid vlamt op in hem. O, die lange slungel, hij zou hem wel op zijn verwaande gezicht willen timmeren, hem ranselen en beuken. Wie zegt nou zo iets, als Klaas misschien . . . misschien wel . . .

„Opschepper,” schreeuwt hij hem toe, „lelijke opschepper!”

„Word je kwaad, ventje?” grijnst Anton.

„Jij bent ook zo'n held hè! Jij durfde zo goed.”

„Loop rond,” broemt Siem, „kale opsnijer.”

„Je bent me te min, mannetje,” sarta Anton, „anders zou ik je eventjes mores leren. Maar je kan voor mijn part naar de pomp lopen hoor, dikkerd, met je fijne vriend Klaas er bij. 'k Wil niks meer met je te maken hebben, 'k heb jullie niet nodig.”

Gelukkig, daar gaat de bel.

Meester is naar buiten gekomen en luidt de grote bronzen schoolbel.

De klas gaat stommelend binnen.

Rakelings schuift Siem langs meester naar binnen.

Hij wil hem zacht aan zijn mouw trekken, hem toe-fluisteren: „Meester, Klaas is . . . . Klaas Burger heeft . . . .”

Maar mijnheer Van Dijk kijkt Siem heel niet aan.

Zijn gezicht staat strak, vreemd ernstig. Siem durft niet, zwijgend zoekt hij zijn bank op.

Als allen zitten, wordt het heel stil. De kinderen ge-voelen, dat er iets bijzonders is, iets ergs, maar ze weten niet wat.

Meester bidt, vraagt een zegen voor het werk, dat komen gaat, bidt voor zieke kinderen, voor gebrekkige stumpers, die in leed en moeite leven.

En dan — Siem schrikt ervan op — ook voor Klaas bidt hij. Of God zijn ernstige ziekte wil genezen.

En hij dankt, dat het nog zo goed is afgelopen.

Na het gebed en het psalmzingen begint niet, zoals anders, de Bijbelvertelling.

Nee, in zijn hand houdt meester een brief.

Hij gaat spreken. Die brief komt van Klaas' vader.

Daarin staat geschreven wat er gebeurde gister-avond.

De kinderen kijken verschrikt. Dat wisten ze niet. Ja, Klaas' plaatsje is leeg vandaag.

Meesters ogen zijn ernstig, zijn stem ook.

„Gelukkig, kinderen, dat het zo gelopen is. De jongen had gemakkelijk dood kunnen vallen. De Heere heeft hem nog daarvoor bewaard.

Dom was het van die jongens, erg dom.”

En Siem, maar vooral Anton kijkt hij aan.

„Zij wisten het wel, dat ze daar niet komen mochten, dat Jan Went een driftig man is.

Weten jullie eigenlijk wel, wie Went is?

Nee, dat weet je niet, dat kun je ook niet weten.

Ik wel, ik heb hem gekend, hij woonde toen nog bij Enkhuizen."

En dan gaat meester vertellen over hem. Over het verdriet, dat hij moet dragen zijn hele leven door.

„Wisten jullie dat wel?"

Hoe zijn leven nors geworden is, stug en eenzaam, na de dood van zijn jongetje.

„Vroeger was hij een goede, vrolijke kerel, met blijde ogen en een blijde lach.

Vroeger kon hij prachtige verhalen vertellen, spannend, mooi.

Doch het verdriet, de eenzaamheid hebben hem geknauwd, bitter gemaakt.

Jullie denken daar nooit over, kinderen.

Ik weet het wel, geen kwaadwilligheid is het, maar jullie begrijpen nog zo weinig van zulk een moeilijk leven, van zulk een groot verdriet.

Een gewoon mens is niet zo, zo stug, zo ongenaakbaar.

Denk er maar steeds aan, dat bijna altijd in het leven van zulk een eens een droeve dag is geweest.

Liefde, vriendelijkheid, moeten we zulke eenzame tobbers bewijzen.

Zo leert het ons de Heiland."

Dan steekt opeens Siem zijn vinger op.

„Meester," zegt hij, „meester, maar we hebben er geen kwaad gedaan, niets geen kwaad, Klaas ook niet, alleen met het jonge geitje hebben we gespeeld.

Maar Jan Went dacht, dat we konijnen kwamen stelen, daarom was ie zo boos."

Anton schokt op in zijn bank. Hij schrikt geweldig: „Heeft die . . . ., zou Klaas . . . ., maar dat kan toch niet, niemand toch heeft het gezien." Zijn hoofd wordt vuurrood. Meester schudt het hoofd.

„Dat hebben jullie toch zeker niet gedaan?"

„Nee, meester, vast niet, heus niet hoor," zegt Siem.

Je kunt het horen aan zijn stem, dat hij de waarheid spreekt.

Meester denkt even na.

Dan zegt hij: „Siem, ik draag jou een boodschap op, een moeilijke.

„Ga jij om twaalf uur naar de Molenvliet. En breng Klaas de groeten over van ons allen. En vertel aan Went, dat hij zich vergist heeft, dat jullie dit niet gedaan hebt.

Als Went boos wordt, zeg je maar, dat ik je gestuurd heb.

Maar hij zal niet boos worden.” Meester glimlacht even.

„Want,” zegt hij, „jullie weten ook niet welk een goede man Went eigenlijk is. Maak alles weer goed Siem, wees een flinke kerel.”

Siem wil dat wel, hij wil alles wel weer goed maken.

Wel is zijn hart nog wat bang, maar niemand mag denken, dat zijn vriend een dief is, een gemene dief.

't Is een leugen, zo iets zal Klaas nooit doen, dat weet hij zeker, nooit!

„Ja meester, ik durf wel,” zegt hij, en er is blijheid in zijn hart.

Nu kan hij ook helpen, ook iets doen voor zijn goede vriend.

Meester zegt nog: „De Heere heeft het zo bestuurd, wie weet, misschien heeft Hij er een wijs en schoon plan mee.”

Dan gaan ze rekenen.

Nee, veel goede sommetjes maakt Siem niet deze morgen.

En ook bij de lees- en taalles gaat lang niet alles onberispelijk.

Telkens moet hij denken aan zijn moeilijke boodschap.

Hij verzint telkens mooie woorden, die hij zeggen zal, maar steeds weer vindt hij het nog niet goed genoeg.

Eindelijk — eindelijk gaat de bel. Het is twaalf uur. Meester Van Dijk dankt en laat de kinderen gaan. Nu komt het moeilijkste.

Meester knikt Siem toe, alsof hij zeggen wil: „Houd je flink, jong, laat zien wat je waard bent.”

Ja, Siem wil wel. Met een vuurrood hoofd springt hij de stoep af. Als ie maar niet zo bang was, zo beverig van binnen.

Een paar jongens lopen een eindje met hem mee, kletsen honderd uit.

Dan gaan ze naar hun huizen, Siem moet alleen de Molenvliet af.

En daar is het huisje van Jan Went al.

Niemand is er te zien, als hij achterom loopt.

En dan is die goede Siem toch wel een erg benepen jongetje, als hij zachtjes aan de onderdeur tikt. Zijn hart bonst hem in de keel. „Als nou es . . . .”

Op de opengedraaide bovendeur zitten wat glimmend blauwe vliegen, zij koesteren zich in de warme zonnestralen.

Hè, wat is 't heet. En nog eens klopt Siem, nu een beetje luider.

Er komt gestommel in het achterhuis. Went verschijnt.

„Zo zeuntje,” broemt hij, „wat kom jij hier doen?”

„Meneer Went, ik, èh . . . . mag ik . . . .” stottert Siem.

Maar dan komt opeens flink zijn stem:

„'t Is mijn schuld meneer Went, gisteren was ik ook op het erf, enne . . . . en Klaas heeft het niet gedaan, konijntjes hebben we niet gestolen.”

„Zo, zo,” zegt Went, „was jij die bange dikkerd, die langs de Molenvliet ontsnapte? Dan ben jij zeker een vriendje van Klaas?”

„Ja meneer,” zegt Siem, en zijn ogen zien nu ferm de koopman aan.

„En kom jij nou es naar je maat kijken, dat is goed, dat is heel goed, zeuntje.”

„Kom d'r maar in. Die vrind van jou heeft temet een halve dag geslapen, maar nou is ie wakker.”

Siem volgt de man naar dé kamer met de lage balkenzoldering.

In de schemerige bedstede ziet hij iets wits. Dat is het ingezwachtelde hoofd van Klaas, zijn vriend.

Die ziet erg bleek, maar toch is er vreugde in zijn ogen om Siem, zijn vriend, die gekomen is.

„Ja, ja, zeuntje, dat had je niet verwacht hè, nou al ziekenbezoek.”

Die ogen van Went, wonderlijk, wat zijn die vriendelijk nu, vriendelijk bezorgd voor de kleine patiënt. Klaas heeft het al lang bemerkt, hij wordt hier met trouwe zorg omringd.

„'t Is me wat moois,” bromt de koopman, „daar heb ik me nou onverwachts een logé in de bedstee, een kleine snuiter.” Maar zijn eeltige handen schudden voorzichtig het kussen wat op.

„Da's eigenlijk niks meer voor zo'n ouwe brompot, jong hoort niet bij oud.”

Siem vindt Went helemaal geen brompot. Hij kan niet goed begrijpen, dat dit dezelfde man is, die hen gisteren zo woedend achtervolgde.

„'t Is al zo lang geleden . . . .” mompelt hij zachtjes, maar de zin maakt hij niet af.

Maar Siem weet wel, wat Went bedoelt.

Na het verhaal van meester begrijpt hij dit wel. Toch weet hij niets te zeggen. Hij geeft Klaas een hand en friemelt dan verlegen wat met z'n broekspijp.

„Maar een paar dagen moet ie nog uitrusten van de dokter, dan mag ie weer naar huis, hé zeun!”

't Is vreemd, maar Went zegt dat zo, net of hij het niet prettig vindt, dat Klaas weggaan zal.

Siem is nu helemaal niet bang meer voor hem.

Hij moet telkens maar denken aan meesters verhaal van deze morgen.

Hij wil wel zeggen: „Meneer Went, ... we bedoelden . . . . we wisten niet . . . .”

„Nou zeun, nou ga jij weer slapen en je vrind moet naar huis. Anders wordt het te lang voor de eerste keer.”

En behoedzaam trekt hij de deken recht en schuift de gordijntjes half dicht.

„Slapen is ook medicijn.”

Met Siem gaat hij dan de kamer uit.

Die zegt achter nog eens: „Heus, meneer, aan de konijnen hebben we niet gezeten, we hebben niet gedieft, alleen met het geitje gespeeld.”

Went antwoordt en zijn stem is ernstig:

„De knienenkwestie komt d'r niet meer op an. Maar dat de Heere deze ouwe driftkop een goeie les gegeven heeft, zie, dat is 't voornaamste, zeun, dat is 't beste.

Enne as je weerkommen wil, dan stap ie d'r maar gerust in, de ouwe Jan Went houdt altijd de deur voor je op een kier.”

H O O F D S T U K V I

Een prachtig plan

Met Klaas gaat het al weer aardig goed.

Hij is al enkele dagen weer thuis.

Wel is hij nog wat slapjes, en moeder moet goed opletten, dat het kalm aan gaat, maar geleidelijk wordt het toch beter.

„Nog maar niet naar school,” heeft dokter Rietdijk gezegd, „’t is toch binnenkort zomervacantie, 15 Juli al. Laat hij die maar afwachten, dat is beter.”

Maar lang stil zitten kan Klaas toch niet. Hij leest de boeken, die Siem voor hem meebrengh, hij tekent wat in zijn tekenschrift.

Hij probeert zijn broertje Pim lezen te leren, maar die kleine ongeduld tippelt telkens weg. Toch doet de dreumes soms zijn best, wel vijf minuten lang.

Hij kent al veel letters.

Klaas zegt ze voor en wijst ze dan aan op een oude krant.

Pim zegt ze na, en wijst dan heel plechtig ook op de krant. Maar soms prikt zijn vingertje er een gat in.

Dan wordt meester Klaas boos, en Pim krijg voor z'n broek. Maar de peuter huilt er niet om. „Meer doen,” roept zijn helder stemmetje, „meer doen, Kaas”.

De „l” is de moeilijkste letter om te leren. Die kan Pim nooit zeggen in het midden van een woord en aan het begin.

„L,” zegt Klaas en Pim zegt na: „Lu,” zijn lipjes puntig vooruit.

„Nu K-l-aa-s.”

Dat is moeilijk, het kereltje zegt steeds maar:
„K-aa-s.”

Lees nu eens „lekker.”

„Jekker,” antwoord Pim.

Het gaat niet hoor, het verveelt hem nu al weer, en de dreumes dribbelt de tuin in.

Moeder zet hem in de zandbak, waar hij twee minuten later al weer uit is, om een vlinder te vangen, die zijn kleine handjes toch niet pakken kunnen.

Ja, 't gaat aardig goed met Klaas.

Dankbaar is hij. De Heere heeft alles goed gemaakt.

't Leek wel een feest, toen Went hem thuisbracht met de hittekar.

Ja, de koopman kwam ook een poosje binnen, dronk een kopje thee, rookte een lekkere sigaar van vader.

Klaas vindt het jammer, dat hij daar nu weg is, hij had er best nog wat willen blijven.

Ja, thuis is het natuurlijk fijn, maar daar in die bedstee in het kleine huisje aan de Molenvliet was het toch ook leuk hoor, wat gezellig!

't Leek Went ook wel te spijten, dat Klaas wegging.

Hij heeft het er wat best gehad.

Dat vinden vader en moeder, die telkens bij hem kwamen kijken, ook.

Zij hebben Went wel vijf keer bedankt. En Siem, nou, dan moet je die horen, reuze vindt hij het er.

Jan Went een kwaai rakker?

Een lelijke bullebijter?

Niks hoor, Klaas en Siem weten wel beter.

Een fijne man is hij, de fijnste van de hele wereld.

Nou ja, op vader na dan! Natuurlijk, die is nummer één. En moeder ook en Pim. Maar dan volgt Went.

En prachtig kan hij verhalen vertellen.

Nou, de griezels liepen Klaas langs de rug, zo spannend was het, zo geheimzinnig.

En Siem heeft ook mee genoten.

Die kwam hem elke dag bezoeken.

Eén verhaal hebben ze nog te goed, een oude geschiedenis van een jager en een kasteelheer. Dat zal prachtig worden, nou.

Siem vertelt steeds wat er gebeurt op school.

Dat Wim Nijhuis geknukt heeft met Japie Bakker.

Dat de repetitie van Zweden zo moeilijk geweest is.

Dat meester de rapportcijfers al bijna klaar heeft.

Dat Anton Brouwer kwaad is, nooit meer spelen wil met hem en Klaas.

Dat ie nou dikwijls langs de wegen zwerft met Lange Janus van de Achterweg. Ze zeggen, dat die wel eens hazen stroopt.

„Nou,” zegt Klaas, „maar daar wil ik niet mee gaan, dat is wat een rare. Hij heeft wel es ingebroken ook, vroeger, geloof ik. En vader wil het ook niet hebben.”

„D'r zitten kwaai streken in,” zegt die.

Simon vertelt, dat het nu gauw overgang is, en dan zomervacantie.

„Een hele maand joh, van vijftien Juli tot vijftien Augustus.”

Dan wordt Klaas toch een beetje benauwd.

„Zal hij overgaan . . . ?” Hij weet het niet.

De aardrijkskunde zal vast wel onvoldoende zijn, gelooft hij.

Die drie van Noorwegen heeft hij niet kunnen inhalen. En hij is nu nog meer achter gekomen natuurlijk.

Hij had nog wel zo gezegd: „De volgende keer, moeder, met de repetitie van Zweden, vast hoor — dan zal u es zien.”

Maar van ophalen is geen sprake geweest.

„Ja, jongen,” heeft vader gezegd, „de mens wikt, maar God beschikt.”

Zo is het ook. Klaas ziet dat nu duidelijk.

Moeder heeft gezegd: „Maak je maar niet ongerust, vent, hieraan kon jij niets doen. En wie weet . . . .”

Dat geeft hem weer een beetje moed.

Maar toch blijft de bangheid ook.

En hij weet: 't is zijn eigen schuld.

Het is Donderdagmiddag.

Nog twee dagen, dan komt de vakantie.

Een maand vrijaf, heerlijk hoor!

Een hele maand: weg sommen, weg taalboek, weg jaartallen!

Buiten spelen, zwemmen, vissen, varen, uit logeren misschien . . . .

Je kunt het merken aan de kinderen, ze verlangen er naar.

Mijnheer Van Dijk moet wel eens wat door de vingers zien.

De boog kan niet altijd gespannen zijn.

De schoolbel luidt. Het is vier uur, de klassen gaan uit.

Maar . . . .

„De dames mogen naar huis gaan,” zegt meneer. „Met de heren heb ik nog enige zaken te bespreken, die willen nog wel even blijven zitten.”

Sommige meisjes gichelen.

„Dames? Mooie dames zijn wij, met vlechtjes als hondestaartjes en kniekousen aan.”

Ze dralen een beetje, ze zijn toch zo nieuwsgierig.

„Ja,” zegt mijnheer, „jullie kan ik niet gebruiken nu, geen vrouwvolk op een mannenvergadering.”

„Phu, mannen,” smaalt Alie Groen, noemt u dat maar mannen, apenkoppen zijn het.”

Maar mijnheer bonjourt de meisjes netjes de klas uit.

De jongens zijn verwonderd achtergebleven.

Wat gaat meester toch doen?

Hij keek zo geheimzinnig.

„Ik weet het,” roept Wim Nijhuis, de flapuit, „we motte natuurlijk de inktpotten schoonmaken!”

„En de kasten versjouwen voor de vacatieschoonmaak,” gelooft Evert Meier.

Daar komt mijnheer Van Dijk al terug.

„Zie zo, opgeruimd staat netjes,” zegt hij lachend. „Al die kakeltrienen!”

„Nee, dan wij mannen, we maken nooit praatjes of drukte, nietwaar, Wim?”

De jongens lachen, Wim Nijhuis ook!

„Vrinden, gaat nu allemaal eens rustig zitten.”

„Ja, je mag wel bij elkaar inschuiven, want ik ga je wat vertellen, iets bijzonders.

„Hoeveel jongens zijn er hier?”

Meester telt, er zijn er achttien.

„Dat is te veel,” zegt hij.

„Maar ik zal het eerlijk doen.”

De knapen snappen er niets van. Ze popelen van ongeduld.

Wat bedoelt meester toch? . . . .

„Meester, u bedoelt zeker . . . .” wil Wim Nijhuis roepen, maar meester antwoordt bedaard: „Ik bedoel, dat jij netjes je beurt afwacht, krielhaan.”

De jongens lachen en Wim trekt even een lip.

„Kijk,” zegt mijnheer, „jullie weten wel wat kamperen is hè?”

Kamperen? Buiten kamperen? Ja, dat weten ze wel. Maar e-h . . . . wat . . . .

„Ja, meneer, ja, met een tent op de hei of in de bossen,” roepen ze.

„En dan 's nachts er in slapen.”

„En lekker eigen potje koken.”

„Juist,” knikte meester, „en nu heb ik een plannetje bedacht.”

„Een hele maand vakantie is eigenlijk veel te lang voor jullie.”

„Veel te lang?“ De jongens komen verontwaardigd daar tegen op.

„Niks te lang hoor.“

„Veel te kort bedoelt u zeker,“ roept een brutaaltje.

„Veel te lang,“ zegt meester, als de drukte wat is bedaard. „Maar ja, eigenlijk ben ik veel te goed voor jullie. Ikzelf krijg van mijn vrouw maar één weekje vrij. De rest wil ze met me uitgaan, dan mag ik niet meer als een kwajongen hollen of door het gras buitelen.“

Ze lachen daar allemaal om.

Meester kijkt net, of hij het heel verschrikkelijk vindt.

Wim roept: „Nou, meester, maar dan zorgen wij toch veel beter voor u, dan uw vrouw. Wij geven u een maand vrij. U kan wel twee maanden van ons krijgen.“

„Ja, ja,“ lacht mijnheer, „je bent een reuze goed ventje voor me, geweldig bezorgd voor m'n gezondheid.“

„Maar . . . .“ gaat hij verder, „laat ik het nu maar ineens zeggen. Die éne week wou ik . . . . gaan kamperen met zes jongens uit deze klas. Maandag gaan we weg, tot Zaterdag.“

Nu kan mijnheer wel even zijn vingers in de oren

„k Dacht dat er brand was.“

stoppen, want de jongens juichen zo oorverdovend, of ze naar Amerika gaan.

Verschoor, de conciërge, steekt verschrikt zijn hoofd om de hoek van de deur.

„'k Dacht, dat er brand was,” bromt hij en verdwijnt dan weer haastig naar zijn emmer en dweil in de gang.

„Ik, meester!”, ... „Mag ik?” . . . . „Mag ikke?” schreeuwen ze door elkaar.

„Ik heb een grote koekepan, meneer!”

„En ik een beste spiritusbrander.”

„Ik een karretje, waar een hoop in kan.”

Mijnheer Van Dijk wuift met zijn hand en eindelijk bedaart het tumult wat.

„Luister, nu moet je mij eens eerst laten praten, anders komen wij natuurlijk geen steek verder.”

Tinus Bakhuis geeft Siem een por in zijn ribben van louter plezier.

Spoedig zitten ze nu te luisteren als vinken.

Mijnheer vertelt: „Ik heb een tent, daar kunnen zeven personen in.

Dus kan ik maar zes jongens meenemen.

Meer kan trouwens ook niet, want dan wordt de verantwoording veel te groot.

Wie die zes zullen zijn, weet nog geen mens, ikzelf ook niet.

Want daar gaan we nu om loten.

Ik heb hier achttien dichtgevouwen papiertjes.

Op zes ervan staat MEE. De andere zijn blanco.

Straks nemen jullie daar allemaal één van. Wie een blanco treft, mag 't volgend jaar weer meeloten, want als het goed bevalt, hoop ik dan weer te gaan met zes *andere* jongens.

Wie nu een MEE trekt, mag deze keer van de partij zijn.

Dat is eerlijk.

Mijnheer schudt de briefjes nog eens flink door elkaar en loopt dan de banken langs. Ieder mag er één pakken.

„Pas open maken als ik het zeg.”

't Is een gewichtig ogenblik. Ze willen allemaal wel mee natuurlijk.

Dan zegt meester: „Open maken!”

Zenuwachtig frutselen ze de papiertjes open.

„Ikke!” roept opeens Joost Dammers.

„Ik ook,” juicht Japie Bakker.

„Ik — ik — ik!”, klinkt het nu door elkaar.

Meester zegt: „Wie een MEE heeft hier komen.”

De zes gelukkigen stappen stralend naar de lessenaar.

Siem is er ook bij, hij bloost er van.

Meester controleert de briefjes en schrijft de namen op een lijstje:

Tinus Bakhuizen,
Joost Dammers,
Wim Nijhuis,
Simon Veen,
Evert Meier,
Karel Prins.

„Prachtig,” zegt hij, „wie is hier niet mee tevreden?”
Anton meesmuilt wat. Die dikke bloedworst, die Siem mag natuurlijk wel mee. Hij niet.

Toch durft hij niets te zeggen.

Meneer deed het eerlijk, ze hebben allen evenveel kans gehad.

„Nu,” zegt mijnheer, „dan gaan jullie nu rustig naar huis. Eerst aan vader en moeder vragen, of die het goedvinden. Enne . . . hebben jullie allemaal een fiets? Want we gaan met de trapwagen. Praat er maar eens over thuis, morgen hoor ik wel het een en ander. Dan spreken we ook wel verder af, wat we zo al meenemen. En nu wordt de vergadering gesloten. De

muzikanten worden uitgeblazen en de lichten gaan naar huis."

De jongens huppelen het lokaal uit. „Fijn, meester, fijn!"

Op straat zegt Anton tegen Siem:

„Jij hebt niet eens een fiets, jij kan toch niet mee, jochie."

„Dat 's de kif!" roept Tinus. Maar Anton smaalt: „Phoe . . . 't zou wat, 'k wil niet eens mee in zo'n stinktent. 'k Mag lijen, dat jullie flink regen krijgen, de hele week."

En nijdig loopt hij door.

Toch kon je aan zijn stem horen, dat hij jaloers is, ijselijk jaloers.

Opeens staat Siem stil. Daar bedenkt hij iets: „Klaas! hoe moet dat nou?"

Klaas kan niet mee, die heeft niet meegeloot.

Zou mijnheer hem vergeten hebben?

Nee, eerlijk is het eigenlijk niet."

„Ach joh," zegt Tinus, „die mag vast nog niet van de dokter, hij is nog niet eens goed beter."

Toch zal Siem het morgenochtend tegen meester zeggen, morgenochtend direct, als hij op school komt.

H O O F D S T U K V I I

Voorbereiding en de overgang

Zes jongens gaan deze avond met een zeer gelukkig hart naar bed.

Ja, Siem ook!

Wel heeft hij flink moeten praten tegen vader en moeder.

Die zagen nogal wat bezwaren.

„Als ie nou es kou vat en ziek wordt, longontsteking krijgt?” vroeg moeder bezorgd.

„Ik kou vatten?” zei Siem, „kijk es wat 'n dikke speklaag ik heb?”

En hij stak z'n dikke worstarmen breed uit. „Zo'n tent is wat lekker warm, daar vat je zo maar geen kou in.”

Vader kneep er eens flink in, zodat de dikzak het bijna uitkermdde.

„Ja, dat kan er nog mee door, maar zie je, ik vind het nogal gevaarlijk.

Als er 's nachts dieven komen of stropers op zo'n eenzame hei. Je bent niet zo'n erge held, jij,” lachte hij.

„Poeh... die boksen we er toch zeker zo uit! Met zes jongens kunnen we gemakkelijk twee kerels an. En dan is meneer d'r nog. Die is effe sterk! Moet je met gymnastiek zien. Zulke spieren, als ie aan de ringen optrekt.”

En Siem liet zien hoe groot wel, zowat als een voetbal!

„Nou,” lachte vader, „als die mijnheer Van Dijk zo geweldig sterk is, dan ben ik niet meer zo erg bang voor je.

Maar — eh — Siempje, een fiets, hoe kom je daar aan?”

Dat was een lelijker geval.

Hij had er zelf ook al geregeld over gepiekerd.

Die van Klaas zou ie ter leen kunnen vragen, dat mocht best.

Maar nee, dat wilde hij niet. 't Was al akelig genoeg voor Klaas, dat die niet mee kon.

Siem wist nóg wel wat anders.

In de schuur stond nog een oud dameskarretje, met een hoog stuur.

Daar reed moeder vroeger op.

Maar ja, zie je, dat zou wel niet gaan, daar moest bar wat aan worden opgeknapt voor die weer behoorlijk reed.

„Nou?” vroeg vader, „hoe moeten we dat oplossen?”

„Die ouwe dameskar vader, van moe, die met dat hoge stuur?”

„En dat gezondheidszadel erop? Man, daar zak je al door, als je er alleen maar naar kijkt. Nee, zo'n dikke passagier kan dat beestje niet meer houden, geloof ik.”

Toch ging vader er eens naar kijken met Siem. 't Viel mee. Het frame leek nog aardig. De banden konden ook nog wel goed zijn.

Het zadel kon erg laag gezet worden.

„Kom hier,” zei vader. En hij tilde de fiets op de kleine handwagen.

„Breng maar naar Stolk, de fietsenmaker, en zeg, dat die kar Zaterdag goed berijdbaar moet zijn.

Vraag meteen maar, of hij blokken aan de pedalen wil zetten. Dan kan je er gemakkelijker bij.”

Ja, Siem is gelukkig. Alles is in kannen en kruiken.

Moeder zal een rugzak naaien en een wollen deken zal ze dichtmaken tot slaapzak.

Hij gaat naast Tinus slapen in de tent, dat hebben ze al afgesproken.

Toch is het jammer van Klaas, bar jammer. Die hield zich dapper, toen Siem, het grote nieuws kwam vertellen.

Klaas wilde het niet laten blijken, maar reken eventjes dat die graag mee zou gaan.

Siem zag het wel, dat ie vlug z'n hoofd omdraaide en even met z'n mouw langs zijn ogen moest wrijven.

Klaas' moeder zei: „Nu jongen, Siem is maar één weekje weg, en 't volgend jaar mag jij misschien wel mee. Wie weet, dan gaat de meester toch weer, is 't niet Siem?”

„Ja mevrouw,” antwoordde Siem.

„Ik zal je elke dag een aanzicht sturen, Klaas. En mijn spoortrein mag je best ter leen, dan kan je toch fijn spelen, als ik weg ben.”

Klaas zei, dat ie het niet erg vond.

„Heus niet moe, laat Siem maar gerust gaan.”

Jammer blijft het toch hoor, geweldig jammer. Het neemt een stuk van Siems blijheid weg.

Siem heeft wat te draven, deze avond. Van het kastje naar de muur loopt hij.

Z'n sportriemschakels moeten nog eens flink worden opgepoetst.

Een oud roestig bowiemes met schuurpapier weer blank gemaakt. Het gedeukte emaille bord, waar hij als kleine jongen in de kinderstoel uit at, kan prachtig dienst doen. Dat breekt vast niet.

En ga zo maar door!

Vader lacht er een beetje om.

„Zou je de verhuiswagen niet bestellen, Siem?”

Moeder wil hem een dikke wollen das meegeven voor de koude avonden.

„Als zo'n jongen nou toch es . . . .”

Maar Siem wijst die weldaad verontwaardigd af. Het zweet parelt op zijn hoofd en dan zo'n dik ding! Zouden de jongens hem eventjes uitlachen, zeg: Siempie met 'n wollen das om z'n nek, midden in de zomer.

Vader laat z'n jongen maar zo'n beetje rondscharrelen.

Eigenlijk — eigenlijk zou ie zelf ook best mee willen met dat stelletje.

Maar dat is te gek natuurlijk, wat moet zo'n ouwe man nou nog in een tent uit kamperen. Hij is toch geen kwajongen meer?

Toch heeft Siem een fijne vader.

Stiekem gaat hij naar boven en haalt uit een stoffige dienstkist een glimmend tirailleursfluitje van vroeger.

Dat legt hij in het pakhuis, zo, dat ieder, die er langs loopt, het wel *moét* zien.

Als Siem er dan ook langs komt, pikt die het direct op en zegt. „Oei, pa, wat 'n fijne fluit. Mag ik die?”

Vader zegt quasi boos: „Aap van een jongen, waar haal jij zo gauw die dure tirailleursfluit vandaan?”

„Die lag daar pa, op die plank.”

„Hoe komt dat ding daar nou, die hoort toch op zolder in m'n dienstkist! Nou, neem maar mee, 't kan van pas komen.”

Even later vindt Siem weer een blinkend stuk ketting.

Hoe komt dat daar nou weer??

Vader lacht een beetje. Dan begrijpt Siem het opeens. „U hebt het daar neergelegd.”

En hij vliegt z'n vader om de hals en zoent hem op z'n wang, dat het klapt. „Fijn, om aan m'n fluit te doen.”

„Hé, hé, wat moet dat! Wil je wel eens van mijn man afblijven!” roept moeder, die juist in het pakhuis komt.

Alle drie schateren ze het uit.

„Naar bed, schoolier,” zegt ze, „morgenochtend verslaap je je weer. Kom je weer uren te laat op school!”

Ja, Siem gaat deze avond met een gelukkig hart naar bed.

Als vader en moeder in de late avond nog even bij hem langs lopen, glimlachen ze tegen elkaar.

Ze houden zo veel van hun goede, eerlijke jongen. Ze willen zo graag hem een pleziertje doen.

Op de stoel naast het bed liggen uitgestald al de kostbaarheden voor het kamp.

Op de stoel naast het bed liggen uitgestald al de kostbaarheden voor het kamp.

Stilletjes legt vader er nog een zak-kammetje bij. Dan sluipen ze op hun tenen weg: hij mag niet wakker worden.

's Vrijdagmiddags is het overgang op school. Dat geeft een spanning.

Ja, er zijn natuurlijk kinderen in de klas, die helemaal niet bang behoeven te zijn.

Daar heb je bijvoorbeeld Ali Volkers. Die is nummer

één van de klas. Die haalt het vast natuurlijk.

En dan Joost Dammers, die is ook niet mis.

Zijn cijfersommen heeft hij haast altijd het eerst af.

En Tinus Bakhuis, die zo fijn tekenen kan, vlak die ook niet uit.

Och, de kinderen weten het zelf wel zo'n beetje.

Toch ben je nooit helemaal zeker.

Siem zal het ook wel halen. Hij is een echte zesjesklant. Een enkel zeventje en tussen door, net boven de lijn.

Vanmorgen heeft hij tegen mijnheer verteld van Klaas.

„Ja, jongen,” zei die, „het lijkt wel oneerlijk, maar ik geloof toch, dat het beter is, als Klaas wacht tot 't volgend jaar. Vermoedelijk zal de dokter het ook nog niet goed vinden. Maar jammer is het wel, ik had je vriend graag meegehad. Klaas is toch je vriend?”

„Ja meester,” zei Siem, „we gaan altijd samen. Als Klaas meeging, was het wat leuk geweest.”

„Ben je bang, dat het nu niet leuk wordt, Siem?”

„Nee meester, 't zal nou ook wel fijn worden hoor, maar eh . . . .”

„'k Begrijp het wel, jij had het Klaas ook graag gegund. Dat hoort ook zo tussen trouwe makkers.”

Nu worden de rapportcijfers voorgelezen en bekend gemaakt, wie overgaan naar klas zes. Straks, bij het uitgaan van de school deelt mijnheer ieders rapport uit.

„Anders breken jullie me nu de boel al af.” zegt hij lachend.

Toch valt er ook dit keer weer een schaduw in de klas.

Drie zijn er blijven zitten, die konden niet mee over.

Toosje de Vries, nou ja, die kende nooit haar huiswerk. Zij huilt van droefheid. En dan Kees de Groot en Nel Spoelstra!

De kinderen vinden het jammer, vooral voor Nel, die deed toch altijd goed haar best.

Mijnheer zelf vindt de overgang ook altijd het moeilijkste van het hele jaar.

Hij wil ze zo graag allemaal blij maken.

Maar 't gaat niet, 't kan werkelijk niet.

Dan wordt het voor die kinderen het volgend jaar helemaal veel te moeilijk.

Siem is erg benieuwd naar Klaas' rapport.
Die heeft een vijfje voor de aardrijkskunde.
Dat is jammer, maar hij is toch overgegaan.
Nou, dat vijfje haalt Klaas 't volgend jaar best
weer op.

Hij is nu toch naar de zesde. Gelukkig maar!
Tjonge, wat zal die blij zijn, nou!

Als de school uitgaat, vraagt Siem, of hij het rapport
mag meenemen voor zijn vriend. Maar meester zegt:
„Nee, jong, deze goede boodschap ga ik hem zelf
brengen.”

Om half vijf al stapt mijnheer de stoep op bij de
familie Burgers.

Klaas, die juist op een lange ruststoel bij het raam
zit, ziet hem aankomen.

Zijn hart bonst er van. „O moe, daar is de meester.
Hij belt hier aan. Zou ik . . . .?”

Moe gaat open doen. „Kalm maar jongen, je hoort
het zó.”

Als mijnheer binnen stapt, zegt hij vrolijk:
„Zo zesdeklasser, hoe maak je het? Gefeliciteerd
hoor, van harte. Je bent overgegaan naar de zesde.”

Die — hij kleurt er van, hij kan zich bijna niet goed
houden van blijde verrassing.

Mijnheer Van Dijk schudt de jongen hartelijk de
hand. Hij ziet wel de ontroering op zijn gelaat.

„Een beetje in de rats gezeten hè? Maar alles is nu
voor mekaar, jong. Alleen je aardrijkskunde is wat laag.
Maar dat halen we wel in. Nu maar gauw helemaal
beter worden, dan heb je toch nog een fijne vakantie.
Hier is je rapport.”

Moe geeft mijnheer een stoel bij het raam, en
vertelt, dat Klaas al haast de hele dag op is! Alleen
's middags moet hij nog wat rusten. Hij mag al in de
tuin lopen.

Klaas bladert gauw in zijn rapportboekje.

„O, een acht moe, 'k heb een acht voor Vaderlandse geschiedenis!” roept hij.

„En een zeven voor rekenen!

Voor taal ook!”

„Valt het je mee?” vraagt meester.

„Ja meester, nou!” jubelt Klaas. Zijn ogen stralen van blijheid.

Pim probeert bij Klaas op de stoel te klimmen.

„Ikke ook jesen, jekker mooi boekie jesen.”

„Nee kleine hummel, jij bent nog veel te klein, je zit nog niet in de zesde klas, nog lang niet.”

Meester neemt de dreumes op z'n knie, vist een tekstkaartje uit z'n zak.

„Hier hummel, dat mag jij lezen, dat geef ik altijd aan knappe kinderen.”

Even later komt er nog meer bezoek.

Jan Went heeft van Siem gehoord, dat Klaas over is. Hij is daar erg verblijd om, gauw loopt hij nu even bij zijn pleegkind aan.

„Dat 's knap gedaan, zeun, mooi zo, hoor! Daar krijg jij van mij een knientje voor, een klein wit knientje, net zo.

Kom d'r van de week maar es een uitzoeken.”

Ja, Jan Went lijkt er zelf ook wel blij om te zijn.

„Ja meester,” zegt hij, als hij die gegroet heeft, „die heksespringer maakte maar een rare duikeling.”

„Zeg dat wel, Went, maar de Heere heeft alles toch nog ten goede geleid. Dat is een grote zegen.”

„We kunnen niet dankbaar genoeg zijn,” zegt moeder.

„Zo is 't mensen, net zo!”

Mijnheer Van Dijk begint te vertellen over het kampeerplan.

Maandagmorgen vroeg gaan ze al weg.

Niet ver, een kilometer of twintig maar, in de buurt van het dorpje Houten.

Daar woont een goede vriend van hem. Die is boswachter op de Nijenborg.

Hij heeft enkele weken terug al hem geschreven over het plan, en nu is er bericht gekomen, dat de landheer het goed vindt, dat ze daar komen staan met de tent. Als er maar niets vernield wordt.

Aan de rand van het bos, daar waar de hei begint, ligt een mooi bosvennetje, zo'n klein ondiep meertje.

Daar mogen ze het kamp opslaan.

Klaas' ogen schitteren. O, wat zou hij graag meegaan. Maar de dokter zal het nog wel niet goed vinden.

„Ja jong, dat gaat deze keer je neus voorbij.

Maar 't volgend jaar bij leven en welzijn, wie weet...” troost meester.

„En Siem zal je wel getrouw verslag uitbrengen,” zegt moeder.

Klaas knikt. Och, 't is zo toch ook goed bij vader en moeder.

Hij is overgegaan, en Siem z'n spoor, daar kan ie nou toch ook prachtig mee spelen.

Toch fijn van Siem.

Dan gaan de twee bezoekers opstappen.

Went loopt zo ver mee naast mijnheer Van Dijk.

H O O F D S T U K V I I I

Geheime besprekingen, een fijn spoor

Als deze Zondagmorgen mijnheer Van Dijk uit de ochtendkerkdienst thuiskomt en net aan zijn eerste kopje koffie bezig is, rinkelt het klinkje van het ijzeren hek van de voortuin.

Daar wordt gebeld en mevrouw gaat opendoen.

„Er is iemand om je te spreken,” zegt ze, even later weer binnenkomend.

„Mij spreken? Op Zondagmorgen?” vraagt mijnheer verwonderd. Hij legt zijn sigaar op de glazen asbak en loopt naar voren.

Daar staat in zijn zwart oudlakens pak Jan Went op de stoep.

„Zo, Went,” zegt mijnheer ietwat verwonderd, „wat voert je hierheen?” Toch niets ernstigs hoop ik?”

„Nee, meester, gelukkig niet. Maar 'k wou u efkes wat vragen, als 't niet ongelegen komt.”

„Welnee, man, helemaal niet hoor,” lacht mijnheer. „Kom d'r even in en drink meteen een kop koffie mee.”

Went hangt zijn pet aan de kapstok. Mijnheer Van Dijk gaat hem voor door de gang en laat hem de kamer in.

„Vrouw, hier is Went, die komt een kopje meedoen en een babbeltje maken.”

„Nou, één bakkie dan, graag mevrouw,” zegt die, haar een hand gevend.

„Ga zitten, Went en steek een sigaar op, dat praat gemakkelijker.”

Went zet zich voorzichtig in een mooie fauteuil en pafst weldra geurige rookwolken uit.

Mevrouw zet een dampende kop koffie voor hem neer en presenteert een koekje.

„Ge moet weten, meester,” begint Went, ik loop vanaf gisteren me suf te prakkizeren.”

„Zo,” zegt meester, „scheelt er iets aan?”

„Nee, dat niet, meester, dat gelukkig niet, maar . . . . ziet ge, morgen gaat u met die jongens uit, uit kamperen bedoel ik, en nou heb ik d'r niet helemaal vrede mee . . . .”

Mijnheer Van Dijk en zijn vrouw kijken verwonderd. Ze begrijpen niet goed, wat hij bedoelt.

„Kijk, eigenlijk is het mijn schuld, dat die kleine zeun, die Klaas Burger nou ziek is en niet mee kan, ziet ge, net zo.”

Mijnheer haalt verbaasd zijn wenkbrauwen op.

„Want als ik niet zo'n driftkop geweest was, hem niet over dat hek had gejaagd die Woensdagmiddag . . . . ge begriep me . . . .”

„Ja, maar hoor eens, Went, daar is nu niets meer aan te doen. En bovendien, die jongens mochten zo maar niet op een andermans erf komen. Ze deden er wel geen kwaad, maar dat kon u ook niet weten.

't Is de rakkers hun eigen schuld.”

„Nee, meester,” knikt Went zeer beslist, „dat is 't niet, maar as ge nou es luistert, ik heb een plannetje bedacht, misschien kan die zeun toch . . . .”

„Zo'n goeie twintig kilometer op de fiets kan die Klaas niet rijden, natuurlijk, dat is veel te ver. Maar as ik nou es de hit voor de kapwagen spande en hem . . . .”

Mijnheer Van Dijk springt verbaasd op van zijn stoel.

„Dus,” roept hij uit, „jij wou . . . . jij denkt.”

„Dat vind ik mooi van je, Went, erg mooi.”

„Dan zou die kleine zeun toch nog . . . .” zegt de kippenkoopman.

Mijnheer gaat weer zitten. Dan zegt hij bedacht-

zaam: „Maar . . . nee, nee Went, dat kan toch niet. 't Is jammer, het plan is heel mooi, maar nu, het gaat niet, het gaat vast niet.”

Went is verschrikt. Zal zijn mooie plan nu toch nog in duigen vallen? 't Leek zo goed te gaan.

„Daar zitten twee heel ernstige bezwaren aan vast, Went,” zegt mijnheer.

„Bezwaren?” Wil de meester het soms niet?

Dat zou een lelijke tegenvaller zijn.

„Zie,” gaat mijnheer verder, „in de eerste plaats vrees ik zeer, dat de dokter dit niet zal goedkeuren, die vindt het vast te vermoeiend voor de jongen, vergeet niet, dat hij ernstig ziek geweest is.”

„Maar daar ben ik al geweest meester,” zegt Went, ik kom juist bij dokter Rietdijk vandaan, en die zei...”

„Ben je daar al geweest?” Mijnheer is er verbaasd van. „Jij laat er ook geen gras over groeien, zeg. Wat dacht de dokter er van?”

„Die maakte eerst wel veel bezwaren, maar hij heeft toch beloofd die kleine zeun Dinsdag nog eens goed te onderzoeken. Als alles goed blijft gaan en hij houdt zich rustig, dan zal het misschien wel gaan, dacht de dokter. Ziet ge, dan zou ik hem Woensdag met de kapwagen in het kamp brengen. Dat krijg ik wel voor mekaar, als gij het nou goedvindt.”

„Hm,” mompelt mijnheer, „het zou een prachtige verrassing zijn, vind je niet vrouw?”

Mevrouw is het met haar man eens. Ze schenkt nog eens koffie in en luistert verder toe, hoe dit opgelost moet worden.

„De mooie stille bossen zullen de jongen geen kwaad doen, 't is daar een en al gezondheid.” Peinzend blaast mijnheer een grote rookwolk uit. Een kringetje dwarrelt onder de lamp.

„Maar . . . ik zit zelf ook met een grote moeilijkheid, Went. Er kunnen eigenlijk acht mensen in de

tent, maar 'k heb natuurlijk ook wat ruimte nodig voor de bagage. Die kun je zo maar niet buiten laten liggen. Daardoor wordt het met z'n zevenen, zes jongens en ik, al vol genoeg. 'k Heb eerlijk geen plaats meer voor de jongen."

Tja, dat verstaat Went wel.

„Maar zou d'r nou niet een mouw aan te passen zijn, meester, denkt ge?"

Mijnheer Van Dijk denkt lang na.

„Als ik nu een flink stuk zeildoek had, dan konden desnoods daaronder de gereedschappen. Dan zou ik nog wel een plekje vrij kunnen maken. De fietsen zetten we toch met een hondenketting aan een boom."

„Maar meester," roept Went uit, „hadt ge dat nou maar ineens gezegd, daar kan ik u wel aan helpen. D'r moet boven op de schuurzolder nog een beste zware lap zeildoek liggen. Die kan ik dan meteen op de kapwagen meebrengen."

Dan zegt meester — en er is vreugde in zijn stem: „'t Is voor elkaar, Went, dit is een prachtig plan, ik geloof, dat het door kan gaan.

Maar! . . . zwijg er nog over tegen de jongen. Anders windt die zich veel te veel op, dat zou zijn gezondheid schade kunnen doen. 't Zou jammer zijn, als de dokter het op 't laatste nippertje nog moest verbieden.

Ik zal het voor die andere druktemakers ook geheim houden, je weet wel, die kunnen toch hun snuit niet houden over zo iets.

Praat er eens rustig over met vader en moeder Burger. En dan hoop ik jullie Woensdag te zien verschijnen, je weet nu wel ongeveer waar we dan zitten."

Went knikt verheugd. „Dat 's afgesproken, meester, net zo."

Vlug drinkt hij zijn koffie uit en neemt afscheid.

„'k Moet m'n potje nog koken, meester.”

Mijnheer laat hem uit.

„Ja, ja, Went, jij kampeert eigenlijk iedere dag zo'n beetje. Maar 'k denk, dat je wel eens met de jongens zou willen ruilen, die hun eigen gezellige tehuis hebben.”

Went antwoordt daar niet op.

„'t Is toch voor mekaar gekomen, meester, ge zijt zeer bedankt, net zo.”

Dan stapt hij het tuinpad uit.

„Jammer,” zegt mijnheer, als hij weer in de kamer is bij zijn vrouw. „Jammer van zo'n man. Hij is zo'n beste kerel.”

Mevrouw kijkt hem aan. „Eenzame tobber,” zegt ze „en 't liefste van zijn leven is hij kwijt. Die man verdient veel hartelijkheid.”

„Maar die Klaas,” antwoordt vrolijk mijnheer, „die Klaas kan een aardig potje bij hem breken, geloof ik.”

„Weet je, wat ik denk?” vraagt mevrouw, „ik geloof, dat hij bijna net zoveel van die jongen houdt als van zijn eigen zeuntje vroeger.”

„Dat geloof ik ook,” knikt mijnheer, „wonderlijk is 's Heeren leiding.”

Deze zelfde Zondagmorgen na de ochtendkerkdienst is Siem bij Klaas.

Ze praten wat over koetjes en kalfjes, over van alles en nog wat.

Maar over het kamperen begint geen van de twee.

Siem denkt: „Het is akelig voor Klaas, als ik er telkens over begin.”

Klaas denkt: „Siem behoeft het niet te merken, dat ik het zo jammer vind.”

Ze knabbelen een lekker koekje en blazen in hun

beker hete chocolademelk, die moeder heeft ingeschonken.

„Toch fijn,” zegt Siem, „dat je nu over bent naar de zesde.”

„Nou, als we weer op school zijn, gaan we naast elkaar zitten hè, als 't mag.”

Ze denken echter beiden over het kamperen. Maar spreken er over, doen ze niet.

„Leg het spoor eens uit, jongens,” zegt vader. Dat is een goed idee. Gisteren heeft Siem het alvast gebracht, nu kunnen ze het mooi proberen samen.

Moeder maakt de achterkamer wat ruim. De tafel schuift ze voor het raam, de stoelen in de hoeken.

De jongens pakken de rails uit, passen alle stukken aan elkaar. Dat is een secuur werkje.

„'t Is lekker ruim hè, nu kan het spoor de hele kamer doorrijden.”

Nou, Siem heeft een prachtige trein. En zoveel rails er bij!

Een wissel zit er ook aan. En een tunnel, van blik gemaakt. Echt hoor!

Klaas laadt de goederenwagens vol. De blokken uit Pims bouwdoos passen er precies in.

„Nu moet jij in die hoek bij de theekast gaan zitten, Siem, daar is Rotterdam.

En hier is Utrecht, dan laat ik de trein naar jou toe-rijden.”

Hij windt de veer van de locomotief op en zet die voor de wagens.

Siem kruipt naar zijn hoekje, maar de trein wil niet rijden. De vracht is te zwaar.

„Je moet hem eerst een duwtje geven,” roept Siem.

„Als ie op gang is, gaat het wel.”

Klaas geeft het spoor een klein vaartje en ja hoor, langzaam tuft de trein over de kronkelende rails. Het gaat prachtig.

Maar midden in de kamer gebeurt een verschrikkelijk ongeluk.

Kleine Pim is er bij gedrenteld.

„Mooi poortje, mooi poortje!” roept hij.

Zijn kleine wijsvingertje komt zo dicht bij het prachtig glimmende speelgoed, dat met een bons en hevig wielgeratel de locomotief om duikelt. Een paar wagentjes worden meegesleept en de andere staan scheef op de rails.

„Spoorwegongeluk!” roept Siem en hij kruipt snel naar de plaats van het onheil. „Tien passagiers omgekomen!”

„Houd je vingers toch thuis, kleine bemoeial,” bromt Klaas. Hij duwt Pim opzij. „Voorzichtig nou, trap niet op de wissel.”

Vader komt ook eens kijken. Hij houdt Pimmetje gevangen tussen zijn knieën: „Hier blijven, kleine baas,” en geeft goede raad. De trein staat alweer. Statisch tuft hij naar Rotterdam, waar Siem hem opvangt.

„Nou stuur ik em leeg terug hoor,” zegt Siem, en hij haalt al de blokken uit de wagentjes.

Leeg ratelt het spoortje nu weer naar Klaas in Utrecht. Leuk hoor, 't gaat prachtig!

Soms vliegt door te snelle vaart het locomotiefje uit de rails, maar dat is telkens gauw verholpen.

De jongens genieten. 't Is net echt.

Dan is het etenstijd, moeder gaat de tafel dekken. Voorzichtig wordt alles afgebroken en netjes in de dozen gepakt.

Klaas bergt het goed weg in de gangkast.

Stel je voor, dat er iets kapot raakte, 't is nog wel geleend.

„Nou Klaas, nou zie 'k je een hele week niet,” zegt Siem bij het afscheid nemen.

Nee, dat is ook zo. 't Zal stil zijn, als zijn vrolijke vriend weg is.

„Veel plezier, hoor jongen,” zegt vader. En moeder voegt er aan toe: „Stuur maar eens een ansichtkaart Siem, dan weten we toch zo'n beetje, hoe het er daar bij Houten uitziet.”

„Vast mevrouw, elke dag,” belooft Siem en hij springt de stoep af.

„Siem boft,” zegt Klaas, als hij weer de kamer inkomt.

„Jij toch ook, jong,” antwoordt vader. „Je bent overgegaan naar de zesde, de hele week mag je het spoortje gebruiken, en 't volgend jaar jòh, wie weet . .”

H O O F D S T U K I X

„Kamp de Zevenster”

Tinus Bakhuizen, Joost Dammers, Wim Nijhuis, Siem Veen, Evert Meier, Karel Prins, dat zijn de zes jongens, die 's Maandagmorgens om half zeven al, onder luid belgerinkel er op uitgaan met mijnheer Van Dijk.

Zwaar bepakt en bezakt zijn ze, of ze voor een jaar op reis gaan.

's Zaterdagmiddags is alle vracht door mijnheer gecontroleerd, want ze moeten niet te veel bagage meesjouwen.

Alles werd vast opgeladen en verdeeld, en de bevrachte fietsen hebben de Zondag over bij hem in het schuurtje gestaan.

Sommige vaders en moeders zijn nieuwsgierig meeg gekomen en wuiven nu de vrolijke groep na.

„Veel genoeg hoor! En voorzichtig zijn! En gehoorzaam zijn aan mijnheer!”

Daar trekken ze dan heen, de schone, blijde wereld in, een hele week kamperen.

Het is een heerlijke morgen, de gouden zon, o wat prachtig kleurt de witte nevel op de weilanden.

In het gras parelen dikke waterdruppels als edelstenen.

Het fijne grint van de landweg knerpt gezellig onder de gonzende rijwielbanden.

Heerlijk is het, ze willen het wel uitjubelen. Mijnheer rijdt voorop met Joost.

Langs de stang van zijn fiets heeft hij de tentstokken gebonden. Een grote rugzak hangt met twee banden aan zijn schouders. Dat draagt gemakkelijk.

Mijnheer heeft een kniebroek, aan, een echte jongensbroek met korte pijpen, kniekousen er onder.

Kijk, aan de bagagedrager van Joost bengelt een grote ketel.

Het tentdoek, opgerold tot een klein pakje, zit bij Evert achterop.

Siem heeft een reuzen pak bij zich. Wat daar allemaal in zit, weten de jongens niet precies. Zaterdag deed hij er ook al zo geheimzinnig mee.

Het kookgerei, de primus en de blauwbrander, zijn onderling verdeeld, elk wat.

Het wordt een triomfantelijke tocht.

Die Siem heeft maar eventjes een lekker karretje. En licht dat ie loopt, als een veertje.

Stolk heeft die ouwe brik van moeder in de gauwigheid toch maar netjes opgeknapt. Er zijn houten blokken aan de trappers gemaakt, dat rijdt fijn!

Het hoge stuur kon niet naar beneden, maar dat hindert niks, dan zit je lekker rechtop.

„Jongens, Siem heeft een snoeptafel,” riep Wim Nijhuis van morgen bij het wegrijden. En hij wees op het hoge fietsstuur.

Alle jongens, de meester ook, lachten er om, maar Siem is wat trots op zijn fijne dameskarretje. En ze zijn wat jaloers op z'n mooie nikkelen fluit, die aan zijn sportriem bengelt.

Joost Dammers heeft ook iets fijns meegebracht.

Een keiharde nieuwe voetbal heeft die aan zijn stuur hangen. Cadeau gekregen van zijn vader, voor het mooie rapport.

Kunnen ze lekker knallen op het kampterrein, reken maar.

Als ze door de dorpen rijden, hebben ze veel bekijks.

De mensen blijven lachend staan. Wat is dat voor 'n leuk stel? Waar moeten die naar toe? Een uur of drie rijden ze maar. Om half tien komt het torentje van Houten al in zicht. Als ze in het dorpje zijn, op het marktplein, commandeert mijnheer: „Afstappen!”

Joost Dammer heeft ook iets fijns meegebracht.

Allen stijgen af. Je moet met je been een hoge zwaai maken door al die vracht achterop.

Alleen Siem niet, die kan zijn been vóór langs halen. Ja, zo'n damesfiets is toch gemakkelijk, dat zie je nou.

„We gaan eerst inkopen doen, jongens,” zegt mijnheer.

„Er moet vast wat brood gehaald worden bij die bakker daar op de hoek.

Tinus, als jij nu eens chef van de keuken wordt, dan kan jij die zaken regelen.

Weet je iets niet, dan kun je dat aan mij vragen.

Hoeveel broden hebben we nodig, denk je?”

Tinus fronst z'n voorhoofd. „Nou, vast wel twaalf, meester,” zegt hij.

„Ben je mal jongen, daar kan je wel een heel weeshuis mee onderhouden. Neem er maar zes, dat is voorlopig genoeg.

Joost en Siem gaan met je mee, ieder doet er twee in zijn rugzak.”

Tinus krijgt geld mee en de jongens gaan hun gewichtige taak volbrengen.

„Karel en Evert, ik heb hier een jute zak, jullie moeten daarin aardappelen halen.”

Meester haalt een jute zak uit zijn fietstas.

„Laat er maar tien kilo in doen, dan kunnen we even vooruit.”

Zelf stapt hij een kruidenierswinkel in om boter, meel en andere dingen te halen.

Wim past op de fietsen.

Gemakkelijk is dat op zo'n dorpsmarktplaats, alle winkels heb je er dicht bij elkaar.

Even later komen ze al beladen met levensmiddelen terug. Er is heel wat.

„Nu nog naar een slager. Wat zullen we eten, jongens?”

„Gehakt, meester,” roept er een.

„Biefstuk,” zegt Wim.

„Ben je mal joh, dat's veel te duur.”

Mijnheer zal zelf wel eens zien.

Leuk wordt het, straks fijn potje koken.

Zie zo, dat is ook weer gebeurd.

„Meester, u hebt de groenten vergeten,” zegt Karel.

„Welnee joh, we plukken straks een bos hei, die stoven we netjes gaar. En anders heb ik in mijn ransel nog wat blikgroente.”

Nu gaat het weer op de fiets verder, het dorp uit en de koele bossen in.

Spoedig is de club in de stilte van de dennen. Wat ruikt het er heerlijk! Een echte harsgeur. Ze rijden over een smal voetpaadje. Daarbij moet je goed uitkijken, want je raakt er zo af.

„We eten van de vruchten des velds,” roept Siem plechtig. Even kijkt hij daarbij om naar Karel, die achter hem komt aanpeddelen.

Maar daardoor rijdt zijn fiets wat scheef, en . . . met een hevig gekraak en geknap schiet zijn voorwiel in een dicht struikgewas naast het pad.

De fiets kantelt, en Siem spartelt op de grond. De jongens lachen, maar meester schrikt ervan.

„Toch geen stukken gemaakt?” vraagt hij.

Nee, alles draait gelukkig nog goed en Siem kan zijn stalen ros weer bestijgen.

Hij heeft weer wat geleerd: als je in een bos rijdt, moet je niet omkijken.

Nog een klein kwartiertje peddelen ze rustig door. Dan roept mijnheer: „Afstijgen!”

Allen springen af en zetten de fietsen tegen een boom. Hè — hè, daar zou je toch stijf van worden op de duur.

„Hier blijven we, jongens, daar voor ons is juist een kleine zandvlakte, en verderop begint de hei.”

Het is een prachtig plekje. De bomen staan hier niet zo dicht op elkaar en mooie groene heesters groeien er tussen.

„Een meertje!” roept Tinus. Tussen de bomen door heeft hij een klein bosvennetje ontdekt. Ze willen er allemaal direct heenrennen.

„Nee!” roept mijnheer, „hier blijven. Eerst de tent overeind zetten!”

Dat wordt een fijn werkje. De fietsen worden afge- laden, het tentdoek uitgerold.

Met een klein schopje graaft Karel kuiltjes in het zand, op de plaatsen, die mijnheer aanwijst. En tien minuten later staat hun huis al overeind.

Bovenop bevestigt mijnheer een groene vlag.

Met sierletters is daarop geborduurd:

„De Zevenster”.

„Hoera!” roepen de jongens, „dat is mooi.”

„Ja,” zegt mijnheer, „dat heeft mijn vrouw be- dacht. Een mooie naam voor ons kamp.”

Vol trots kijken de jongens naar hun fijne tent, van prachtig wit linnen. Hij staat hier prachtig.

„Honger!” roept mijnheer.

Ineens voelen de jongens ook trek. „Honger, honger,” brullen zij in koor.

„We zullen vanmiddag maar brood eten, jongens, dan koken we vanavond warm. Tinus, doe je plicht.”

Twee jongens worden naar het boswachtershuis gestuurd om een emmer water te halen.

„Kijk, dit laantje uit en dan even rechtsom, 't is hier vlakbij. Zeg maar, dat je van mijnheer Van Dijk komt, dan is 't wel in orde.”

De jongens gaan heen, de emmer zwaaiend tussen hen in.

Het komt in orde. De boswachter Smit is zelf thuis.

Hij is een vriend van mijnheer Van Dijk.

„Zeg maar tegen de meester, dat ik straks eens kom kijken,” zegt hij.

Als de jongens terugkomen met een volle emmer, heeft meester de primus al aangestoken. Nu kan er gauw theewater opgezet worden.

„Denk er om, jongens,” waarschuwt meester, „van de primus en de blauwbrander blijven jullie af. Daar zorg ik alleen voor. Die dingen zijn nog een beetje te gevaarlijk speelgoed.”

Tinus heeft op een uitgespreide servet een geweldige stapel boterhammen gesneden.

Ze zijn wel wat lomp en scheef gesneden, maar dat hindert niet, dat smaakt dubbel zo lekker. Karel en Evert graven een kuil vlak naast de tent. De emmer water moet daar in koel gehouden worden, een deksel er op voor het zand.

„Och, jongens, wat ben ik een domoor,” roept opeens mijnheer verschrikt uit.

„We hebben wel brood en boter, maar niets om er op te doen, geen jam, geen hagelslag, geen kaas.”

„Hindert niks, meester, we lusten 't zo ook wel,” zegt Karel.

Siem duikt stilletjes de tent in. Daar begint hij in

en zit met z'n rug tegen een dennestam,
een blocnote op de knieën.

zijn bagage te rommelen, die netjes in een hoekje van de tent geborgen is.

Even later kruipt hij naar buiten, een grote blikken bus in zijn handen.

„Alstublieft, meester, zou 't daarmee gaan?”

„Nee maar, wat is dat nou, hoe kom je daar zo opeens aan?”

„Van vader gekregen, meester, uit het pakhuis.

Een blik stroop komt altijd van pas, zegt pa.”

„Nou, jij hebt een goeie vader, zeg, dat is een gezond kostje. Dat zal eventjes smaken.”

Een klein poosje later zitte allen heerlijk te smullen. Brood met stroop wil er wel in, na een lange rit in de buitenlucht.

„En nu houden jullie het eerste uur een beetje je gemak,” zegt meester als de maaltijd gedaan is en alles opgeruimd.

Hij heeft een lekkere pijp opgestoken en zit met z'n rug tegen een dennestam, een blocnote op de knieën.

„Ik ga een brief schrijven naar huis, en jullie waagt het niet mij te storen, begrepen!”

De jongens weten wel wat ze gaan doen.

Het drietje van Joost moet nodig ingewijd worden. Zij zullen de nieuwhed er eens aftrappen.

De trotse bezitter knoopt de bal los van zijn fiets en daar stuiven ze heen, naar de kale zandvlakte.

Weldra knallen ze er lustig op los, hun blijde stemmen klinken door het stille dennenbos.

Mijnheer glimlacht om die snaken.

Speel maar lekker, vrienden. Is er iets heerlijker dan kamperen in de schone bossen?

En in een gezellige brief brengt hij zijn vrouw op de hoogte van de belevnissen in „Kamp De Zevenster.”

H O O F D S T U K X

Wie had dat gedacht?

Het is Woensdagochtend, half acht ongeveer.

Mijnheer en mevrouw Burger zijn al een poosje in de weer beneden.

„Maar nu wordt het toch meer dan tijd, dat die knaap . . . .”

En vader loopt met luid rumoer de trap op, naar Klaas' slaapkamertje.

De jongen ligt nog in zoete rust. Alleen het puntje van zijn neus en een stukje kuif steken boven de dekens uit.

„Opstaan jongeheer, 't is hoog tijd. Anders kom je veel te laat voor eh . . . uche! uche! uche!”

Vader barst in een geweldige hoestbui uit.

Klaas schokt wakker uit de slaap. Hè, is dat schrikken! Zo wordt hij anders nooit gewekt.

„Aankleden, jong, zo meteen komt . . . uche! uche! uche!”

Vader lijkt wel heel erg verkouden opeens. Hij moet zijn zakdoek voor zijn mond houden. Maar achter die zakdoek, glinsteren zijn ogen van de stille pret.

Klaas kijkt verbaasd op, komt overeind zitten.

„Is het al zo laat?”

„Vlug voortmaken hoor!” zegt vader nog, en hij verdwijnt weer naar beneden.

Klaas rekt zich eens — hè, hij sliep net zo lekker! — gaapt eens, springt dan kordaat uit de koets.

Maar — wat is dat nou? Waar zijn z'n kleren? De stoel naast het bed is leeg.

Zoekend speuren zijn ogen rond.
Hoe kan dat nou? Gisteravond heeft hij ze toch zelf er op neergelegd?

„Ben je al klaar?” roept vader onder aan de trap.

„Ik kan m'n goed niet vinden, pa!”

„Kom maar eens beneden, mannetje, dan zullen we je wel helpen.”

Klaas komt verwonderd de trap af.

In de kamer is moeder druk bezig.

Wat ziet hij nou? Wat is dat?

Moeder heeft iets in haar handen.

't Lijkt wel een . . . . Ja werkelijk, 't is een rugzak.

Wat moet ze daar nu mee?

En kijk, daar op de stoel ligt een nieuwe broek, een nieuwe padvindersbroek.

Wat moet dat? Wat betekent dat?

Vader lacht geheimzinnig, moeder ook.

„Trek maar eens aan, vrind, die broek. Ja, die sportkousen ook.”

Klaas staat er paf van. Is dat . . . . is dat voor hem?

„Moe, wat is dat? . . . . moet ik dit . . . .?”

„Ja, dat moet jij aantrekken. En vlug ook, want dadelijk . . . .”

Klaas begint verbaasd de mooie kleren aan te trekken.

„Ja maar, pa, die rugzak . . . . van wie is die?”

Pa en moe glimlachen maar.

„Vind je het geen mooie verrassing?” vraagt moe.

„Maar 't allermooiste komt nog,” zegt pa vrolijk.

„Daar komt het juist aan, geloof ik.”

Paardengetrappel, wielgeratel klinkt op de straat voor het huis.

Pa loopt naar het raam van de voorkamer.

„Ja hoor, daar is ie al.”

Klaas valt van de ene verwondering in de andere.

Wat bedoelen ze toch? Ze zijn de laatste dagen al

steeds zo geheimzinnig. En als hij dan in de buurt kwam, zwegen ze gauw.

„Wie komt er nog? Wie is daar al?” roept hij tegen pa.

„Wel, Jan Went natuurlijk,” zegt die, en gaat naar de voordeur om open te doen.

Klaas schiet snel z'n broek aan en loopt — zonder blouse nog — vader achterna.

Ja, warempel, daar staat Went met de kapwagen voor de deur.

Hij bindt Vos, het paard, aan het ijzeren hek vast en komt de stoep op lopen.

Wat moet die hier op de vroege morgen? Wat komt die nou weer doen? 't Is zo'n vreemde, wonderlijke dag vandaag.

„Went, Went!” roept Klaas,, „kijk, kijk eens wat 'n fijne broek! Spiksplinternieuw! En binnen is nog veel meer, 't lijkt wel Sinterklaas!”

„Goeie morrege meneer,” groet Went, „daar was ik dan. Ben je al klaar zeun?”

„Klaar, klaar,” broemt vader, „hij begint pas, hij loopt nog bijna in zijn onderbroek.

Als de mensen op straat hem zo zien . . . .”

IJlings rent Klaas naar binnen. Dat is waar ook, hij loopt nog in zijn hemd.

Moder heeft ondertussen kleine Pim uit bed gehaald.

Die zit alvast aan tafel, stilletjes zijn boterham op te peuzelen.

Pa en Went komen ook de kamer instappen.

„Ja maar” . . . . zegt Went, „dat kan zo niet, zeuntje, als jij uit kamperen wil, dan moet je veel eerder opstaan.”

„Uit kamperen?” vraagt Klaas, „uit kamperen? Maar dat kan toch niet?”

Went kijkt vragend vader aan. Hij begrijpt het niet. Weet die jongen er dan nog niks van, dat ie vandaag .... ?

Vader lacht. Hij zegt: „Vertelt u het hem maar, Went, u hebt het plannetje bedacht.

Hij weet er nog niets van, we vonden het leuker, dat u zelf het hem zegt.”

„Wat voor plan?” vraagt Klaas, „ga ik dan . . . ga ik dan toch uit kamperen?”

Nu begint ook hij iets te begrijpen van al die wonderlijke geheimzinnigheid.

„Ga ik . . . uit kamperen? . . . Maar dat — dat kan toch niet?”

„Ja, zeker zeun, jij gaat uit kamperen, net zo. Met Jan Went. We rijden jou netjes met de kapwagen naar Houten toe.

Daar zitten de meester en je vrindjes al op je te wachten. Dan kan jij toch nog een dag of drie meedoen.”

Klaas — eerst kan hij geen woord uitbrengen van verbazing, van blijde verrassing.

Maar dan dringt het eindelijk goed tot hem door. Hij gaat toch mee. Naar Houten!

Naar de jongens. En naar meester.

„Oei! — Fijn! — Dol! — Heerlijk!” — schreeuwt hij. En hij danst in het rond, vliegt zijn moeder om de hals. Het goede mens schrikt van zijn wildheid. Toch moet ze er om lachen.

„Malle wildzang,” zegt ze, „laat me los.”

Maar Klaas laat niet los. Hij wil vader en moeder en Jan Went en Pim wel allemaal te gelijk omhelzen. Hij wil wel op z'n hoofd gaan staan, de malste bokkesprongen maken van louter blijdschap.

„Los toch jongen, de melk kookt over.” Moeder vlucht gauw naar de keuken.

„Ja hoor eens,” zegt pa bedaard, „ons behoef je niet te bedanken. Wij wisten er niets van af. Maar Went heeft net zolang gepraat, net zolang gelopen, tot hij het in orde kreeg bij de dokter en de meester.”

En dan krijgt Went de beurt om bedankt te worden.

Klaas klimt tegen z'n knieën op, geeft hem zo maar een klapzoen op zijn rimpelwang.

„Ja ja, al goed, al lang goed zeun.” De oude man is er verlegen van. Toch straalt een grote blijdschap van zijn gelaat.

Vlug moet Klaas zich nu wassen en verder aankleden. Zijn nieuwe costuum staat hem kranig. Een fijne brede kraag zit er aan zijn witte sportblouse. Met een koordje kon hij die dichtrijgen.

Dan gaan ze vlug eten. Went speelt ondertussen een beetje met kleine Pim.

Hij houdt het kleine handje vast, laat hem aan het grote ouderwetse horloge luisteren, stopt ondertussen van tijd tot tijd een stukje brood in Pims mond.

De eetmachine moet doorgaan.

Eindelijk — eindelijk hoor, is het zo ver, het ontbijt is afgelopen. Vader leest een hoofdstuk uit de Bijbel en dankt voor al Gods goede gaven.

„Luister nu eerst eens goed,” zegt pa tegen Klaas. En ernstig nu, kijkt hij z'n oudste jongen aan.

„De dokter had eerst veel bezwaren om je te laten gaan, hij was bang dat het te druk zou zijn voor je. Maar eindelijk gaf hij toch toestemming. Op één voorwaarde. Jij moet je kalm gedragen. Niet te druk maken. Beloof je me dat?”

„Ja, pa,” antwoordt Klaas.

Hij wil alles wel beloven nu, alles. 't Is ook zo heerlijk, zo enig!

„Dan vertrouw ik op je,” zegt pa.

En nu kan de rit gaan beginnen, naar Houten.

Klaas omhelst vader en moeder, pakt kleine Pim nog eens lekker en daar gaat het hoor, naar de kapwagen.

„Op de bok of achterin?” vraagt Went.

„Op de bok,” jubelt Klaas, „natuurlijk op de bok, bij u!”

Ze klimmen op, ze zitten. Klaas deftig, als een palfrenier van de koningin.

„Hort Vos!” roept Went. En daar trekt het paard al aan. En daar ratelt de wagen al heen over de straatkeien.

Nog een handzwaai, nog eens: „Dag pa, dag moe, dag Pimmetje . . . !” Dan draaien ze de hoek om.

Gaat het eventjes fijn! Vos kan trekken hoor! Je ziet de spieren op zijn nek, op zijn rug. 't Wordt een fijne tocht, heerlijk.

Het paard lijkt wel nooit vermoeid te worden, draaft maar voort, altijd maar voort.

Naar Houten

In het kamp „De Zevenster” heerst grote bedrijvigheid. De dekens zijn uitgehangen over een touwlijn tussen twee bomen.

Tinus en Wim zijn naar het boswachtershuis, op een emmer water uit.

Karel moet alles in de tent netjes opruimen en rangschikken.

Mijnheer Van Dijk, de kampcommandant, heeft uit een petroleumfles de blauwbrander en primus bijgevuld. Die pruttelen nu, dat het een lieve lust is.

Hij is vlees aan het braden op de primus.

Hè, wat ruikt dat lekker!

Vlak bij hem zitten plat op de grond Evert en Joost aardappeltjes te schillen. 't Zijn er veel vandaag, meer dan anders, je kunt het duidelijk zien.

„Niet te dik hoor, anders houden we temet niks over,” zegt Siem wijsneuzig.

Hij is vandaag het hulpje van de meester.

„Als ik jou niet had, Siem, en m'n ogen niet, dan was ik stekeblind. Ga eens op zij, keukenpiet, je zit bijna op m'n schoot.”

Siem, die bijna met z'n neus in de lekkere vleespan zit, scharrelt op zijn hurken wat achteruit.

Hij rolt met pan en al
onderste boven.

„'t Vlees moet gaar sudderen, meester, dat zegt mijn moeder ook altijd.”

Mijnheer lacht. „Ja, ja, hij zal een best kokkie worden later.”

„Joh, joh, pas op! Kijk uit!” roepen opeens verschrikt Evert en Joost.

Maar 't is al te laat Siem, de knappe kok, haakte al achteruit schuifelend met zijn schoen aan een heistruijkje vast. Met z'n broek komt hij plons in de pan

met geschilde aardappelen terecht. Hij rolt met pan en al onderstboven, zijn broek is drijfnat.

Mijnheer, de jongens, zij schateren het uit om die malle dikzak.

Met beide handen voelt hij aan zijn natte zitvlak, maar dat helpt niet veel.

„Ga maar op je buik in het zonnetje liggen.” raadt mijnheer aan. „Dan ben je zo droog.”

De drenkeling lacht, als een boer die kiespijn heeft. Hij strompelt weg, gaat zich drogen in de zon.

Daar komen Tinus en Wim ook al terug.

Ze dragen een emmer vol water.

Natuurlijk vertellen de jongens direct het natte avontuur van Siem.

Wim roept: „Siem, als je 't nog eens wilt proberen, dan hebben wij wel een hele emmer water voor je hoor!”

Siem bromt wat van: „Flauwe knullen,” en blijft rustig in het zonnetje liggen.

Maar . . . . wat is dat . . . . daar komt een wagen aanrijden in de brede boslaan.

Stapvoets nadert een kapwagen met een bruine hit er voor.

Wat moet die hier in het stille bos?

En 't lijkt . . . . 't lijkt of Siem dat rijtuig, dat paard al eens eerder gezien heeft. 't Lijkt wel op . . . . ja warempel, Siem springt overeind — 't is de Vos van Jan Went.

Hij rent de wagen tegemoet.

Ja, daar is . . . . daar is Jan Went op de bok. Wat moet die hier?

En een jongen zit naast hem.

Maar dat is . . . . dat is Klaas, zijn vriend Klaas!

Hoe komen die nu hier?

Siem maakt een sprong in de lucht van blijdschap. „Klaas!” roept hij uit. „Klaas! Went!”

Jan Went houdt het paard in.

En Klaas . . . . die laat zich van blijdschap haast van de bok aftuimelen.

„Voorzichtig zeun, pas op.”

Klaas rent zijn vriend tegemoet.

„Ik kom kamperen, ik mag ook!”

Ze juichen van vreugde, die twee.

Nu komen mijnheer, Tinus, Wim, alle jongens ook nieuwsgierig aanlopen. Wat betekent dat geroep, dat gejubel?

„Nee maar,” roept mijnheer, „wat zullen we nou beleven. Kom jij zo maar uit de lucht vallen, mannetje?”

„Dag meester! We zijn met de wagen meester, met het rijtuig van Jan Went, daar staat ie!” Klaas' ogen stralen. „Wat fijn, wat leuk is het hier!”

Daar staat de tent, wat 'n mooie tent!

Klaas' vreugde kent geen grenzen. Hij rent naar de tent, wil alles wel tegelijk bekijken, alles tegelijk beetpakken.

Mijnheer loopt naar Went, die het paard aan een boom vastbindt.

„Zo, Went, goeie reis gehad, man? Jullie zijn er vroeg bij.”

„Ja, ja, meester, m'n ouwe Vos is nog een beste klepper.” En hij klopt het dampende dier vriendschappelijk op de hals.

„Is alles goed gegaan, Went?”

„Best meester, best. En die kleine zeun is zo blij als blik, net zo, dat kan u wel zien.”

„Prachtig,” zegt meester, „de verrassing is dus volkomen geslaagd.”

„Vanmorgen wist ie d'r nog niks van. 'k Heb het hem zelf verteld. Ge had de zeun moeten zien, zo blij als blik was ie, net zo.”

De mannen lopen samen naar de tent, waar de

jongens honderd uit te kletsen hebben. En Klaas is zo gelukkig, zo gelukkig!

„Fijn hè,” zegt hij en hij knijpt Siem in z'n arm. De dikkerd is heel zijn natte broek vergeten. „Heerlijk,” zucht hij, „nou ben je d'r toch.”

„Zeg eens, vrienden,” roept mijnheer, „jullie maken nu wel heel wat drukte, maar zou je niet eens één-twee-drie aan 't werk gaan! We hebben vanmiddag twee gasten er bij, die blijven ook wel een lekker maal eten, zou ik zo denken.”

Evert en Joost gaan gauw hun aardappeltjes verder afschillen, Karel maakt zijn corvée af in de tent.

„Houdt u van boontjes, Went?” vraagt mijnheer. Went zet zich in de hei bij de tent.

„Moet ik” — lacht hij — „moet ik hier ook meeëten? Ik ben toch geen kampeerder? Zo 'n ouwe man!”

Meester lacht. „U lust toch wel een hapje van ons eigengekookt potje? We hebben er op gerekend.”

„Ja,” zegt Went, „ja, dat zal wel gaan, maar eh — de Vos . . . , ik kan maar een uurtje blijven.”

Meester wuift met de hand. „Dat komt in orde!

Tinus, pak jij die blikken sperciebonen eens, en maak ze eens netjes open. Karel weet wel, waar alles staat.”

De aardappelen zijn geschild, het water op de blauwbrander is heet, over een kwartier kan de „tafel” gedekt worden.

„Meester, d'r is geen bord voor Went,” zegt Evert.

„Hindert niks,” roept Siem, „hij kan het mijne wel krijgen, dan eet ik wel uit de koekepan.”

„Dat gedeukte papbord van jou?” vraagt Wim smalend, „dan kan ie beter van een deksel eten of uit een pan.”

Maar mijnheer weet beter raad.

Hij zegt: „Het paard van Went kan daar zo niet de hele middag in de laan blijven staan. Nu moet Wim eens

met Went meegaan en de weg wijzen naar het boswachtershuis. Daar kan uitgespannen worden. Er is een stal voor het paard. Alles is al afgesproken. En Wim, vraag dan meteen een bord, een lepel en een vork ter leen."

Went gaat met Wim op pad.

Als ze terugkomen, is alles al klaar.

Mijnheer wipt op ieders bord een stukje vlees, er worden aardappels opgeschept, groente en jus, en spoedig zitten allen aan een heerlijk maal.

„Nou," zegt Went, „die meester van jullie kan best koken. Jullie hebben het hier maar piekfijn voor mekaar, net zo."

Ze krijgen pap toe, lekkere havermout.

Dat is gezond en vult de gaatjes.

H O O F D S T U K X I

Leid ons niet in verzoeking

Deze zelfde Woensdagmiddag slentert Anton Brouwer in zijn ééntje het stille dorp uit, hij slaat de richting in van de Achterweg.

Deze zomervacantie is niet erg prettig voor hem. Hij kan niet uit logeren gaan dit jaar.

„De tijden zijn te duur en te moeilijk, jongen,” heeft vader gezegd. „’t Volgend jaar misschien. Dit keer kan het er niet af.”

Anton heeft gemopperd tegen vader: „Ze gaan allemaal uit en ik alleen moet thuis blijven in dit saaie dorp.”

Hij verlangt er heel erg naar, dat de jongens weer terugkomen, Klaas en Siem en Tinus, want hij verveelt zich zeer, zo steeds in z’n ééntje. De dagen duren zo lang en er is niets te beleven voor hem. Hij is een keer wezen vissen met Dirk Bruin, maar dat is zo’n klein jochie. Die kon niet eens z’n deeg aan het haakje krijgen. Ze hebben natuurlijk niks gevangen die middag, Anton had er gauw genoeg van.

„De jongens boffen maar,” denkt hij telkens. „Die maken elke dag plezier en gaan fijn uit. En ik . . . ik loop me maar iedere dag te vervelen, moederziel alleen. Bah, wat een nare vakantie!”

Er is eigenlijk niemand, met wie Anton nu eens fijn spelen kan. De andere jongens uit zijn klas zijn ook in geen velden of wegen te bespeuren. Die zijn natuurlijk ook uit.

Ja, Tinus had het wel goed gemerkt, Anton is niet

weinig jaloers op de zes gelukkigen uit kamp de Zevenster.

Nou ja, hij kan naar Lange Janus gaan natuurlijk, die woont op de Achterweg. Hij is er al een paar maal geweest. Daar is hij altijd welkom, daar is altijd wel wat te beleven.

Maar toch, echt vrolijk spelen, zoals vroeger met Klaas en Siem en de andere jongens, dat kan hij daar niet.

Lange Janus is een grote, ruwe kerel, die speelt niet met jongens.

Trouwens, Anton gaat er de laatste tijd ook niet zo graag meer heen.

O ja, Lange Janus is altijd o zo vriendelijk tegen hem, o zo gul, maar in zijn ogen flikkert soms een gevaarlijk vuur.

Anton weet niet precies, wat het is, maar hij is er een beetje bang voor.

Janus is een echte ruige zwerver, bij nacht en ontij trekt hij er soms op uit om wild te stropen in de grote bossen van de Nijenborg: konijnen en fazanten.

Een paar maal al, heeft hij aan Antons oren gezeurd of die eens een keertje met hem mee wil gaan, op avontuur uit.

Maar Anton durft dat niet goed aan.

't Is gevaarlijk werk, zoveel begrijpt hij er wel van. En onlangs, toen Jan Went hem en Siem en Klaas achterna zat, is hij al genoeg geschrokken; hij past er nu een beetje voor.

't Is toen goed afgelopen, tenminste voor hem. Klaas is er slechter afgekomen. Maar toch is er soms onrust in het hart van Anton.

Het konijntje is al lang dood. Het diertje leefde geen drie dagen, dat kan hem niet verraden. Thuis weten ze d'r ook niks van, daar hoeft hij ook niet bang voor te zijn.

Maar toch — soms vlaagt de vrees door zijn hart.

Die morgen, toen mijnheer Van Dijk de brief van Klaas' vader voor de klas voorlas, en toen Siem begon over het gestolen konijntje, toen heeft mijnheer hem zo vreemd, zo onderzoekend aangezien, net alsof hij iets vermoedde.

Anton heeft met grote lawaaierige woorden getracht de onrust van zich af te schudden, maar toch, in stille ogenblikken, vaart de angst door hem heen, dat er iemand is, die het weet, dat het nog wel eens uit kan komen.

En dan, denkt hij, dan zal Jan Went een kwaaije zijn, als hij het te weten komt.

Zo draaien Antons gedachten steeds maar in dezelfde cirkel rond: angst voor ontdekking van het kwaad, en jaloezie op de jongens.

De jongen vergeet, dat er Eén is, de Heere God, een liefderijk Vader, die er op wacht, dat een verloren schaap met waarlijk oprecht berouw tot Hem komt, om vergeving van het kwaad. Hij vergeet, dat alleen dit hem weer de rustige blijdschap van vroeger kan geven.

Anton heeft eigenlijk alleen maar medelijden met zichzelf.

Daardoor komt het, dat hij maar altijd denkt:

„De jongens hebben het fijn . . . . ik moet maar steeds eenzaam blijven, in dit stille dorp.

Allen hebben een prettige zomervacantie . . . . voor mij is er niets prettigs aan.

Andere mensen hebben altijd geld en geluk . . . . ik word in mijn eentje aan m'n lot overgelaten, want vader heeft geen geld om mij uit te laten gaan.”

Het is bedrog, wat hij zichzelf voorhoudt, zelf-bedrog! En zelfbeklag!

Mijnheer Van Dijk heeft het *wel* eerlijk gedaan. Ieder had evenveel kans, toen er geloot werd voor het kamperen.

De jongens, die wel mee mochten, konden er zelf ook niets aan doen.

Door zo te blijven denken, maakt Anton voor zichzelf het steeds moeilijker, steeds akeliger.

Zo is het ook deze Woensdagmiddag.

Van de mooie zomerwereld, waarin hij loopt, ziet Anton niets.

Nee, hij slentert en piekert, piekert en bedriegt zichzelf.

Geheel in gedachten verdiept, loopt hij de Achterweg af. Soms geeft hij nijdig een schop tegen een grintkei.

Hij bemerkt niet eens, dat achter hem haastig iemand aan komt lopen.

Hij bemerkt het niet, dat achter hem een lange slungelige arm wordt opgeheven . . . .

„Ha, die Brouwer!” roept opeens de luide stem van Lange Janus hem toe, en met zijn slungelarm geeft hij de jongen vriendschappelijk een klap op de schouder, dat het stof er afvliegt. „Ha, die Brouwer, loop jij de steentjes te tellen, maat?”

Verschrikt kijkt Anton de lange aan.

Die lacht. „Wat ben je toch een slome, Brouwer, nou loop je van verveling moederziel alleen langs de Achterweg te slenteren, je komt voorbij m'n huis en stapt me ijskoud voorbij. Een geluk, dat ik net uit de schuur kwam en je zag gaan. Ga mee knul, stel je niet zo an, kom es bij me rondsnoeren. Er is genoeg bij mij te beleven, om je de hele vakantie niet meer te vervelen. Je doet de laatste dagen net, of je nog nooit bij me geweest bent.’

Kameraadschappelijk troont Lange Janus de jongen mee naar zijn erf. „Een lekker sigaretje?”

„Nee,” zegt Anton nors, „ik rook nog niet.”

„Rook jij nooit?” grinnikt Janus. „Ben jij nog zo'n broekemannetje, dat je niet eens een lekker

„Ha, die
Brouwer!”

sigaretje van Lange Janus durft opsteken? Hier, pak an, joch!”

Maar Anton pakt niet aan, hij wil de sigaret niet hebben.

„Dan niet,” zegt Janus, en hij steekt het pakje sigaretten weer in zijn zak. Hij gaat zitten op een oude stoel zonder leuning, pakt een rol dun koperdraad op van de grond en knipt daar met een nijptang stukken van af.

Met een ander tangetje draait hij aan één eind van

ieder stuk een kleine lus en trekt het andere eind daar door heen.

„Wat wordt dat Janus?“ vraagt Anton, toch wel een beetje nieuwsgierig, „wat moet je daarmee doen?“

Lange Janus grinnikt. Geheimzinnig knipt hij met z'n oog. „Ja maat, as je dat d'r es wist . . . , dan zou je ook mee willen vanavond.“

„Vanavond?“ vraagt Anton, „wat ga je d'r dan mee uitvoeren?“

„Nou, dat zal je wel zien, as je meegaat.“

Anton voelt zich toch een beetje vereerd, dat Janus hem graag meeneemt.

„Wil je dan zo graag, dat ik meega?“ vraagt hij.

Kijk 'r es hier,” zegt de lange, en geheimzinnig daalt zijn stem, „ik weet een bende konijnen te zitten en fazanten en patrijzen. 't Is niet zo ver hier vandaan hoor, op de fiets zijn we d'r met een uurtje. Dat zijn allemaal wilde konijnen, die zijn dus van niemand, de fazanten en patrijzen ook niet. En nou wou ik es proberen d'r een paar van te verschalken met deze dunne lusjes, zie je.“

„Maar . . . maar dat mag toch niet,” zegt Anton verschrikt, „dat is toch stroperij?“

„Jij hoeft helemaal niet zo te schreeuwen, iedereen hoeft er z'n neus niet in te steken,” snauwt Janus. „En gapperij is 't helemaal niet. Die rijke lui denken zeker, dat al die beesten van hen zijn, maar wij willen d'r ook wel es wat van hebben.“

Anton schokt onwillig zijn schouders op.

„En jij hoeft niet mee te doen, as je dat zo verschrikkelijk gevaarlijk vindt. Ik zal de koperdraadjes wel zetten, jij hoeft alleen maar te helpen ze te dragen. Dat 's toch niks erg, flauwe knul.“

„k Doe 't niet,” zegt Anton. Hij keert zich bruusk om en loopt naar het hok van Monk. Monk is een heel jonge herdershond, die aan een zware ketting ligt.

Het dier is verbazend schuw en zo mager als een brandhout. Je kunt al z'n ribben tellen. Janus geeft het dier niet al te veel te eten. Met slaag en schoppen is hij royaler. Hij heeft er al een paar keer over gedacht hem maar op te ruimen. „'t Is maar een dure opvreter,” zo denkt Janus er over.

Doch zo'n mager scharminkel is zowat niets waard.

Anton streelt het beest eens over de kop. De bange ogen kijken hem schichtig aan. Toch likt het schuwe dier hem even de hand, het is geen liefkozing gewend.

Lange Janus ziet het wel. Nauwlettend spieden zijn sluwe loerogen naar Anton. Hij moet oppassen met dat jong. Als ie kwaad wil, kan hij alles verklappen van de stroperij. Dat kan bar gevaarlijk worden, want hij weet wel, dat boswachter Smit van de Nijenborg op hem loert de laatste tijd. Daarom juist wil hij die knul graag meenemen van avond. Dan kan die de strikken dragen. Als ze dan aangehouden worden, vinden ze bij hem toch niks. Dan maken ze hem niets ook.

Zijn listige ogen loeren naar Anton. Die merkt daar niets van. Hij zit gehurkt bij Monk en voert het dier een korst brood, die hij op een kist naast de schuur gevonden heeft.

Het dier schrokt gulzig de droge stukken naar binnen. Het kwispelstaart en kijkt met z'n verstandige ogen de jongen aan. Dit lijkt een goeie baas te zijn.

„D'r is niet meer, 't is op, schrokhals,” zegt Anton tegen de hond.

Dan glijdt een sluwe lach over het gezicht van Janus. „Brouwer, wou je die hond graag hebben?”

Anton kijkt verbaasd op. „Ik? — Die hond? — Meenemen naar huis?” vraagt hij ongelovig.

„Welja, waarom niet?” grinnikt Janus.

Maar er is donkere listigheid in z'n stem.

Antons ogen glanzen. Hij een hond krijgen, zo maar voor niks? Dat kan toch niet?

't Is zeker een flauwe grap van de Lange.

„'k Weet goed gemaakt,” zegt Janus, „as jij vanavond met me meegaat, Brouwer, om half zeven, dan mag jij de hond hebben. 'k Heb toch niks aan dat mager scharminkel. En 'k heb vanavond een hulpie nodig. Doe je 't Brouwer?”

Anton staat onbeweeglijk. De verleiding is groot, er is een grote strijd in hem. Die hond, da zou reuze zijn, geweldig! Hij is nog erg jong, je kan hem van alles nog leren. En mak wordt ie ook wel. Maar dan moet hij vanavond mee. En dat — dat wil hij juist niet.

Hij gevoelt het gevaarlijke van deze verleiding. En toch . . . . toch . . . . Wat zou het fijn zijn zo 'n jonge hond. En 't is toch geen dievenwerk, wat hij doet? Hij moet alleen maar helpen dragen.

„Nou?” vraagt de Lange, „komt d'r haast wat van? Je kan wat mij betreft de hond meteen al meenemen, as je belooft om half zeven hier te zijn.”

Anton wikt, weegt, ... „Goed,” zegt hij dan, „ik doe 't, deze éne keer, Ik kom.”

Janus glimlacht triomfantelijk. Hij heeft het gewonnen, weer gewonnen. Anton zal komen vanavond, zover kent hij hem wel. Een bedrieger is ie niet.

„Maak Monk maar los,” zegt hij. „En veel plezier met het mirakel. Vanavond om half zeven, vergeet 't niet! En denk er om, mondje dicht hè!

HOOFDSTUK XIII

Met Lange Janus op avontuur

Als de zomerzon in 't vlamig rode Westen ondergaat, en lange schaduwen van de boomstammen als rechte zwarte strepen op de goud overschenen grond getrokken zijn, sluipen er twee door het grote bos van de Nijenborg.

Het is oppassen geblazen, want in de stilte van de avond mag geen takje knappen, geen blaadje ritselen. Janus heeft de fiets, een oude rammelkar, waar Anton achterop heeft meegereden, in een droge greppel neergesmeten, wat dorre takken er over heen gespreid.

Te voet zijn ze verder getrokken het bos in. Een fiets loopt te veel in de gaten, daar heb je maar last van bij dit karwei.

Lange Janus loopt voorop, Anton wat beverig komt achter hem aan. Een paar keer al trapte zijn voet op een knappend takje.

Janus snauwt: „Kijk toch uit, stommerd, je maakt een lawaai als een buffel.”

Het maakt de jongen nog meer zenuwachtig. En als Anton op een molshoop trapt, krijgt hij een valse por in z'n zij. „Daar moet je niet op trappen, ezel, dan kan Smit precies je voetstap zien. Geef op een koperdraad.”

Van onder zijn blouse haalt Anton de bos koperdraadjes te voorschijn 't zijn er wel twintig. Eén ervan reikt hij Janus over.

„Niet allemaal te gelijk te voorschijn pakken, één is genoeg,” grauwde de Lange.

„Dan kan 'k ze niet uit mekaar krijgen,” fluistert Anton.

„Blijf jij nou maar effies hier staan, 'k ben zo terug.”

Janus verwijdert zich geruisloos achter wat struikgewas.

Daar is een klein fazantenpaadje. Je kunt het bijna niet zien, maar Janus' geoefende ogen hebben het al spoedig ontdekt. Het loopt onder de kromhangende takken van een wilde roos door.

Janus kan er haast niet bijkomen, maar als hij zich flink rekt — soms vloekt hij om een venijnige doornschram — slaagt hij er toch in, de koperen strik onder aan de wilde roos op te hangen. Mooi, die strik staat. Verder maar weer nu. En voort trekken ze. Strik na strik wordt uitgehangen op de bijna onzichtbare wildpaadjes.

't Gaat hoe langer hoe beter, en de jongen doet ook niet meer zo stom. Janus' zenuwachtigheid kalmeert langzamerhand. Nog drie, dan is het gebeurd voor vanavond.

Weinig vermoeden heeft de slimme stroper er van, dat een veel beter speurder dan hij zelf hem al lang in de gaten heeft. Er is een listig valletje voor hem opgezet, en argeloos is Janus er ingelopen.

Boswachter Smit heeft al enige malen bemerkt, dat er ongewenste bezoekers zijn wild belagen. Enkele strikken met een dode haas of fazant zijn in het struikgewas door hem gevonden. Daarom gunt hij zich geen rust, vóór de wilddieven gesnapt zijn.

Van een kennis heeft Smit een prachtig middelje gekregen, dat de stropers zal verraden. Op verschillende plaatsen in het bos namelijk, heeft hij vlak bij de grond, ongeveer een decimeter er af, dwars over de laantjes een dunne zwarte draad gespannen. Daar zie je niets van, als je aan komt lopen, maar met de voet trek je zo'n draad kapot. Aan de ligging van de afgebroken stukken kan de boswachter dan duidelijk zien, in welke richting de stropers gelopen zijn. Dat maakt de nasporing veel gemakkelijker, dan in het wilde weg te moeten zoeken.

Ook deze avond is Smit op het oorlogspad.

„Ha, ha,” zegt hij als hij een gebroken vangdraad vindt, „de heren komen mij weer eens met een bezoek vereren. Dat komt goed uit.”

„Koest Turk,” gebiedt hij zijn grote hond, die zacht begint te grommen. Een sterke leren riem gespt hij aan de halsband van het dier. Dan begint een grimmige achtervolging. De hond is goed gedreseerd, hij geeft geen geluid, nu het er op aan gaat komen. Als ze een eindje gelopen hebben, staat Smit opeens stil. Nauwlettend tuurt hij op de grond. Tegen een molshoop is duidelijk de halve zoolafdruk te zien van een jongenschoen. 't Is tenminste zo ongeveer maat 34.

„Een jongen,” mompelt hij, „'t zal toch niet . . . . maar nee, die van de Zevenster waren daar straks nog aan het voetballen op de kale vlakke, die kunnen het toch niet zijn.

De nieuwsgierigheid van de boswachter is tot het uiterste gespannen. Hij zal dit zaakje uitzoeken, en goed ook dit keer.

Turk lijkt de stropers ook al te ruiken. Van tijd tot tijd kijkt hij zijn baas aan, alsof ie zeggen wil: We krijgen ze wel!

Daar — om de hoek van een laan, ziet Smit als hij voorzichtig langs een dichte struik loert, de gestalte van een jongen staan.

In zijn hand houdt hij iets. Strikken zijn het, de speurder ziet het zo.

De jongen lijkt te wachten op iemand.

Smit heeft geduld, hij kan wachten, al moest het ook een halve dag zijn. Even nog duurt het, dan ziet hij het hoofd van een man, listig loerend naar alle kant, uit het struikgewas te voorschijn komen.

Aha, dat is betere buit, dat is een ouwe kennis. Lange Janus is het.

„Jou heb ik al lang gezocht, vadertje,” mompelt

Smit grimmig. „Maar deze keer ontsnap je me niet, mannetje.”

Hij ziet, dat Janus een strik van de jongen aanpakt en dat ze samen verder gaan.

Smit weet nu genoeg. Snel loopt hij terug, slaat dan een zijlaan in en langs een omweg komt hij geruisloos vóór de stropers. Nu moeten ze wel langs hem komen.

Achter een ligusterbosje verborgen wacht hij de wilddieven op. Langzaam, nauwlettend spiedend naderen die, vlak langs hem gaan ze. Janus zegt: „Even wachten, Brouwer, hier is nog een mooi plekje.

We hebben nou nog twee strikken, as die gezet zijn, gaan we es in de andere hoek kijken.”

Hij wil het struikgewas inkruipen.

Maar dan, als een onweerslag bij heldere hemel klinkt het: „Halt! Politie!”

En uit het groene schemerduister rijst opeens dreigend voor hen op de grimmige figuur van de boswachter. Naast hem Turk, de nekharen recht overeind.

Anton — verstijfd is hij van schrik en ontzetting. Hij staat als aan de grond vastgenageld, zijn hele lijf beeft.

Janus smijt de strik neer, met grote sprongen wil hij wegrennen naar de fiets in de greppel.

„Staan blijven! Halt of 'k stuur de hond!” buldert Smit hem toe.

Janus rent door in blinde vaart . . . .

Dan laat de boswachter de hondenriem los.

„Stellen, Turk!” gebiedt hij.

Een korte ren, — een nijdige grauw — en schreeuwend van angst struikelt Janus tegen de grond. De hond heeft hem met zijn scherp gebit goed vast. Het bloed sijpelt langs Janus' kuit, een flard is uit zijn broekspijp gescheurd.

„Stommerd,” zegt Smit. Hij komt met Anton naderbij. „Loop dan ook niet weg, 'k heb je toch ge-

waarschuwde? Af Turk," gebiedt hij de hond. Die laat los en blijft er nu rustig bij staan. Bevend komt Janus overeind gesukkeld, toch grijnst hij nog brutaal.

„Je zit in de val kerel," zegt Smit. „Geef op je strikken."

„Heb ik niet," onverschillig schokt Janus met zijn schouders.

„Nee, lafaard," snauwt Smit hem toe, „die heb jij niet hè! Die laat jij dragen door een kleine jongen. Dan vliegt die d'r in en jij loopt vrij uit. Bij jou vinden ze dan niks hè.

Lafaard, verachtelijke lafbek, dat je bent! Maar reken heus niet, dat je d'r met je valse slimheid tussenuit draait, kerel. Je bent dubbel strafbaar, dat zal je aan de weet komen."

Smit neemt zijn notitieboekje uit de binnenzak.

„Je naam?" gebiedt hij.

„Adrianus van Klaveren," klinkt nors de stem van Janus. „Achterweg 36." Een valse naam opgeven durft hij toch niet. Smit kent zijn klantje en het zou zijn straf maar kunnen verzwaren.

Alles noteert de boswachter, wat nodig is voor het proces-verbaal. „We spreken mekaar wel nader voor het kantongerecht," zegt hij bars.

„En ruk nu maar gauw in, schurk, als ik jou nog één keer in dit bos betrap, laat ik je door Turk in stukken trekken! Ingerukt mars!"

Lange Janus hinkt haastig weg. Wat er met Anton gaat gebeuren, kan hem niet schelen, daar bekommert hij zich niet meer om.

Van tijd tot tijd een vloek mompelend, kreupelt hij het dennenbos uit om zijn oude fiets op te scharrelen uit de greppel.

Dan wendt Smit zich tot de jongen.

Die staat bevend daar, de angst vlaagt door zijn lijf.

O, wat is hij daar straks geschrokken, toen Turk op Lange Janus afstormde.

„O meneer!” barst hij uit, „ik zal . . . ik zal . . . 't nooit meer . . . doen . . . nooit meer!”

Het angstzweet parelt op zijn voorhoofd, en toch rilt hij van de kou.

In zijn angst snikt hij het uit: „O, laat ik toch niet . . . in de . . . gevangenis gestuurd worden . . . o, mijn vader weet niet . . .”

In zijn hart gevoelt Smit enig medelijden met de jongen, die verleid is door Janus' listigheid.

Toch laat hij het niet blijken.

„Geef hier die twee strikken mannetje!” gebiedt hij. „En hoe heet je?” Zijn stem klinkt bars en dreigend.

De jongen fluistert snikkend: „Anton Brouwer, meneer.”

„Zo, hoe dikwijls ben je hier al geweest?”

„Nog nooit eerder meneer, echt niet,” hakkelt Anton, „dit was de eerste keer, dat Janus . . .”

„Ja, ja, dat zal wel, dat zeggen ze allemaal,” antwoordt de boswachter smalend.

„Maar weet je wel, kereltje, dat daar een behoorlijke straf op zit? Hoe kom jij d'r eigenlijk bij om met die Lange uit stropen te gaan? Snap je niet, domme rekel, dat jij zo jouw ongeluk tegemoet gaat? Dat is geen vrind voor jou. Voor galg en rad groei jij zo op. Een schande word jij voor je ouders. In de gevangenis kom je terecht, net als Janus.” Zo spreekt Smit een poosje tegen de jongen.

Die loopt met gebogen hoofd naast de boswachter. Gebroken is zijn fierheid, gevoelig geknakt. Al zijn onverschilligheid is weggedrukt door de grote angst in zijn hart, de vrees voor wat nu met hem gebeuren zal.

Dan — als ze langzaam de laan uitlopen — staat daar bij een kromming eensklaps voor hen . . . mijnheer Van Dijk.

Terwijl de jongens nog even voetballen op de kale zandvlakte, wandelt hij een paar laantjes om.

Verrast en verbaasd kijkt mijnheer op.

Wat . . . . wat is dat nou ?

„Jij hier ?” vraagt hij verwonderd, „jij hier ?”

Hij staart van Smit naar Anton, van Anton naar Smit.

„Ja,” antwoordt de boswachter, „dit kereltje was zo'n beetje aan 't wildstropen met Lange Janus, zijn vriend. Ze hebben maar een stuk of twintig koperdraadjes gezet.”

Smit wijst naar Anton: „Mooi heertje wordt dat.”

Mijnheer brengt zijn hand onder Antons kin, richt diens hoofd op, zodat de jongen hem wel móet aankijken.

En dan — dan barst eindelijk het lang opgekropte bij hem los.

„Meester, — o meester!” kreunt hij. Zijn hele lijf schokt van het snikken.

„O meester, . . . ik heb . . . ik moet . . . !”

Mijnheer legt zijn hand op het hoofd van de jongen, hij laat hem even uithuilen.

Als het snikken wat bedaart, gaan ze met z'n drieën even onder een denneboom zitten.

Dan zegt mijnheer: „Nou Anton, vertel nu eens alles wat er gebeurd is, duidelijk en eerlijk.”

En dan komt — eerst hortend en stotend, maar langzamerhand duidelijker en rustiger — het verhaal er uit.

Van al zijn onrust en jaloezie om het kamperen, van zijn bezoek aan Lange Janus, van de stroperij. Dat hij Monk, de hond mocht houden, als hij beloofde vanavond mee te gaan om te helpen dragen.

„Net wat ik dacht!” gromt Smit. „Die sluwe kerel probeert jou te gebruiken, knaap. Als jij de gevaarlijke spullen droeg, liep hij vrijuit, wanneer jullie aange-

houden werden. Dat dacht hij tenminste, maar het zal hem lelijk tegenvallen.

't Is een ouwe truc van die schavuit."

Meester kijkt een poosje nadenkend voor zich uit.

Dan zegt hij: „Jij was bezig een slechte jongen te worden, Anton, een heel slechte jongen.

Door je jaloersheid op de andere jongens, ben je meegegaan met Janus op slechte paden. Je hebt hem geholpen wild te stelen. Al heeft hij je verleid op een listige manier, toch blijf jij verantwoordelijk voor wat je doet. Jij hebt heel erg gezondigd."

Even wacht mijnheer. Hij kijkt de jongen door-dringend aan, alsof hij wil lezen wat er in hem omgaat. Mijnheer denkt over iets, wat hem al lang bezig houdt: hij wil nu meteen tegen Anton praten over het konijntje dat gestolen werd bij Jan Went. Dan vraagt hij opeens: „Ben jij wel helemaal eerlijk Anton?"

De jongen kijkt vreemd op, hij begrijpt niet goed de bedoeling.

Mijnheer vervolgt: „Al een hele tijd loop ik te denken over die geschiedenis aan de Molenvliet.

Toen jij met Klaas en Siem daar op het erf van Jan Went geweest bent, die Maandagmiddag, is daar een klein konijntje verdwenen, weet je dat nog wel?"

Anton, die even, verwonderd, mijnheer aanzag, slaat nu verward, direct de ogen neer.

En mijnheer ziet het aan het neerslaan van zijn ogen, aan zijn verwarring: wat hij lange tijd vermoed heeft, is waar, Anton is de schuldige, hij is het geweest, die het konijntje uit het hok meenam.

Weer wacht mijnheer even. Hij hoopt zo zeer, dat de jongen uit zichzelf zijn schuld zal willen belijden. Want dat is toch het eerste begin van oprecht berouw.

En ja, eindelijk, in zijn diepe schuld, glimpt iets van berouw op, alsoen klein flakkerlichtje in de donkere nacht.

Hij knikt met het hoofd, een traan rolt langs zijn wang.

En dan, eindelijk, komt het los, al het kwaad van zijn hart, al de angst en onrust.

„Ik . . . ik ben . . . 't is mijn schuld . . . ik heb . . . het konijntje . . . meegenomen!”

En weer schokt de jongen van het snikken.

En nu, eindelijk, vertelt Anton eerlijk alles, wat hij heeft misdaan. Haperend en stotend gaat het, maar niets houdt hij nu achter, de hele last van zijn kwaad legt hij open.

Als hij is uitverteld, zegt mijnheer: „Zie je, het begon in het klein, een min konijntje maar. Doch het kwaad groeit altijd uit, het wil je overwoekeren, Anton. Maak dit alles weer goed. Met de Heere, met Jan Went, met je ouders.”

En Smit voegt er aan toe: „Zo beginnen ze allemaal, eerst een kleinigheid, dan hoe langer hoe meer. Pas op, jongen, strijd tegen je begeerte, of het wordt je ondergang.”

Mijnheer vervolgt: „Bid de Heere om vergeving. En om hulp tegen dit kwaad, Anton. Wij willen het jou vergeven.”

En weer heft mijnheer met de hand onder Antons kin diens hoofd op, zodat hij hem moet aankijken. „Ik ben blij,” zegt hij, „dat jij nu zelf eerlijk dit van het konijntje gezegd hebt.

„Wij willen zo graag jongen, dat wij jou kunnen vertrouwen. En dat is voor jezelf ook heerlijk. Geloof je dat?”

En weer parelen tranen op uit Antons ogen. Maar het is nu geen angst, het is weldadig voor hem. Hij heeft zijn kwaad beleden voor meester en Smit. Hij wil het ook doen voor God, voor Jan Went.

En de drukkende last valt nu van hem af.

't Maakt hem rustiger, kalmer.

Meester en Smit weten het, zij willen het hem vergeven. „O Heere,” kreunt nu zijn ziel, „o Heere, vergeef het mij, vergeef mijn schuld en kwaad.”

Mijnheer staat op, kijkt op zijn horloge. Over achten is het al. „Hoe laat moet jij eigenlijk thuis zijn?” vraagt hij.

„Om acht uur, meester,” zegt Anton. Een traan glinstert nog op z'n wang.

„Dat haal je nooit meer, 't is er nu al over.”

„Hoe ben je hier gekomen, lopen dat hele eind?”

„Nee, meester, achterop de fiets van Janus,” fluistert de jongen. Hij is geschrokken, dat het al zo laat is.

Wat zullen ze thuis in angst zitten over hem.

„Dus je moet nu terug lopen,” zegt Smit, „want Lange Janus laat z'n vriend in de steek, zoals je ziet. Dan ben je om tien uur nog niet thuis, mannetje.”

Mijnheer vraagt: „Heeft je vader telefoon?”

„Ja, meester,” knikt Anton, „voor de zaak.”

„Dan heb ik een goed plan,” zegt mijnheer Van Dijk.

„Smit, wilt u dan aanstonds even thuis opbellen naar meneer Brouwer, dan behoeven die mensen niet in onrust te zitten?”

„Goed, dat wil ik wel doen,” zegt die. „Die mensen kunnen het toch ook niet helpen, dat . . . .”

Mijnheer vervolgt: „En jij vriend, jij gaat met mij mee. Jij slaapt vannacht in kamp de Zevenster. Vindt u dat goed, Smit? Stropen zal hij wel niet meer, denk ik.”

Anton knikt heftig: „Nee meester, nooit meer, dat doe 'k niet meer.”

De boswachter knikt. „Nou vooruit maar, voor deze keer zal ik je laten lopen. Maar denk er aan heerschapp, bemoei je nou nooit meer met Lange Janus. Dat is geen vriend voor kleine jongens. Die kerel is onverbeterlijk.”

Dan gaat Smit heen. Turk loopt naast hem.

En langzaam loopt mijnheer Van Dijk met Anton naar kamp de Zevenster.

Ze gaan deze avond laat slapen, de tentbewoners.

Verwonderd hebben ze gekeken, toen mijnheer met Anton samen aankwam.

Wim wilde al luid schreeuwen: „Jongens, daar heb je . . . .” Maar met een wenk beduidde mijnheer hem z'n mond te houden.

„Ga allemaal eens zitten, jongens,” zeide hij.

Toen vertelde hij de hele geschiedenis.

De jongens keken vreemd op. Ze gluurden telkens naar Antons bleke gezicht. Die snikte weer, zachtjes in z'n zakdoek.

Mijnheer vertelde maar. Van de listige verleiding, die tot Anton gekomen was. Van Janus' laffe streek en zijn vlucht.

„En nu jongens, ” besloot hij, „ga nooit mee met zulke mensen op hun duistere sluipwegen.

Vlied van het kwaad der verzoeking.

En Anton — hij heeft er berouw van, ik weet het. Samen hebben we er over gesproken onderweg.

Wij willen niet minachtend neerzien op hem om zijn kwaad. Want wijzelf zijn niet beter, wij zouden het ook gedaan hebben, als de Heere ons er niet voor had bewaard. Anton blijft één van ons, samen zul en we strijden tegen de zonde. Met Gods hulp! Hij is gevallen, maar hij is ook weer opgestaan, gelukkig.

Deze nacht slaapt hij bij ons in de tent.

Aan het voeteneind kan nog wel een plaatsje gemaakt worden. En morgenochtend gaat hij naar zijn ouders, en naar Jan Went, om alles met hen in orde te maken.

Wil je dat wel, Anton?”

„Ja meester, ja,” knikt de jongen. Blijdschap is er in hem, alles zal weer goed worden.

Dan vouwt mijnheer de handen. En samen, onder de reeds verdonkerende hemel, bidden zij om vergeving van al het kwaad. Danken zij voor 's Heeren eindeloze goedheid en genade.

Dan gaat het kamp ter ruste.

Hoog boven in het donkere uitspansel pinkelen helder de sterren.

H O O F D S T U K   X I V

Alles komt weer goed

Kamp de Zevenster behoort al weer tot het verleden. Aan alles komt een eind. Zo'n week in de bossen vliegt om. En je kunt helaas de dagen niet vasthouden in de hand.

Dit eerste, mooie deel van de vakantie is voorbij. Met vreugde kunnen de jongens terugdenken aan die mooie dagen.

Veel hadden ze thuis te vertellen over het fijne kampeven.

Dikke Siem rolde haast van zijn snoep tafel af, toen hij, fier als een krijgsvrijder, aan kwam rijden bij het pakhuis. Zijn moeder ving hem nog net op, gelukkig. Hij kreeg op zijn appelwangen wel tien dikke zoenen van het goede mens.

Siem voelt zich als een echte wereldreiziger, die vele vreemde landen bezocht heeft.

Maar van zijn duik in de aardappelpan vertelt hij maar liever niet.

Ook Klaas had honderd uit te verhalen. „Het was zo fijn moe, zo enig.”

Een dikke bos paarse hei heeft hij meegebracht, aan het handvat van z'n reiskoffer vastgebonden.

„Mooie boemen!” juichte Pim, „mooie boemen!”

En hij stak zijn kleine wipneusje in de bloemen om de lekkere geur op te snuiven. „Jekker!”, kraaide het manneke, „jekker, ruiken!”

Ja, de vakantie begint al weer aardig op te schieten, veertien dagen zijn er al bijna van om.

Nu lopen er drie jongens langs de Molenvliet. Het zijn Anton en Klaas en Siem.

Om hen heen huppelt een jonge, speelse hond.

Monk is het, de jonge herdershond, die Anton van Janus kreeg.

Het beest ziet er heel wat gevulder, heel wat tieriger uit, dan toen het bij Janus weg ging. Je kunt zien, dat een goede verzorging alles is voor zo'n dier.

Ze gaan naar Jan Went, want die heeft een fijn karweitje voor hen te doen.

De kleine achterschuur moet nodig eens een flinke kwast teer hebben. En dat mogen de jongens nu doen.

Er is geen vrees meer in het hart van Anton.

Alles heeft hij goedgemaakt, alles eerlijk verteld.

't Was een zware gang, toen hij naar Went moest om het kwaad van de konijnendiefstal te vertellen. Met loden schoenen liep hij toen de heenweg.

Maar terug huppelde hij van blijdschap. Went had verwonderd geluisterd naar zijn verward verhaal. Toch begreep hij het wel. En toen Anton uitgesproken was, zeide hij: „'t Is al goed zeun, we praten d'r niet meer over. Ik wil je ook het kwaad vergeven. De Heere heeft het wonderlijk geleid. Van veel kwaad, maakte Hij veel goed, net zo. Begrijp je dat, zeun?”

Anton had geknikt, iets er van begreep hij nu wel.

Went zeide nog: „Ik heb het jou vergeven, heeft de Heere het jou ook vergeven?”

„Ja,” knikte Anton, en blijdschap was er in zijn ogen.

„Dan is immers alles goed zeun, alles.”

Jan Went is zeer veranderd, de laatste tijd. Zijn grauwen en snauwen van vroeger, je hoort het niet meer. Hij is nu veel goedmoediger, veel vriendelijker voor iedereen. Soms als je 's avonds door het dorp loopt, kan je hem op straat zien staan. Dan maakt hij, als hij z'n boodschappen gedaan heeft, gezellig een praatje met de een of ander. Vroeger zou hij zo iets nooit ge-

daan hebben. Toen was hij een norske, in zichzelf gekeerde man, die zich met niemand bemoeide.

Ja, Jan Went is zeer veranderd.

Hij leest nu zijn Bijbel weer. Met brommende fluisterstem zit hij 's avonds de mooie geschiedenissen van de Heiland te lezen. Van Zijn wondere goedheid en liefde voor alle zwakken en bedroefden en eenzamen.

Met zijn dikke eeltige vinger wijst hij de letters bij in het oude Boek. Een stalen bril helpt hem bij het lezen.

Went weet nu: zijn lief zeuntje is bij de Heere in de schone hemel. Went weet ook, eens zal de Heere hem, de oude vader ook tot zich nemen. Dan is hij weer bij zijn goede vrouw. En bij zijn lief zeuntje.

Ja, Jan Went is zeer veranderd. Hij is een hele Zondag te gast geweest bij mijnheer en mevrouw Burger. Dat was de dag, nadat hij Klaas met de kapwagen thuisbracht uit het boskamp bij Houten.

Hij heeft gespeeld met kleine Pim, de dreumes gewipt op z'n knie. Een damespaard, een damespaard gaat zo! — Een herenpaard, een herenpaard gaat zo —! Een boerenpaard, een boerenpaard gaat zo! Al harder, al hoger!

Bij het boerenpaard steigerde de knie, dat kleine Pim het uit schaterde. „Meer doen, meer doen!“ kraaide de dreumes.

Siem, die 's middags ook kwam, heeft met Klaas samen het mooie spoor nog eens uitgelegd. Ze lieten de trein weer lopen van Utrecht naar Rotterdam en van Rotterdam naar Utrecht.

's Avonds is hij meegeweest naar de kerk, maar kort na het boterhameten moest hij weer weg, de beesten wachtten op hun avondverzorging.

Nee, de jongens zijn nu niet bang meer voor Went, geen van drieën. Ze gaan graag naar hem toe.

„Kijk,“ zegt Klaas, „daar huppelt die grijze kat weer. Weet je 't nog, toen hij op dat kwikstaartje

loerde?" Monk rent op de poes toe, die ijlings de vlucht neemt voor zijn woedend geblaf.

Ja, de jongens weten 't nog wel. Maar ze praten er toch liever niet over. Toen was al dat akelige begonnen, zie je.

„Wat zal hij blij zijn!" zegt Anton, en hij kijkt om naar Monk, die weer iets nieuws ontdekt heeft om aan te snuffelen: een rattenhol aan de waterkant.

„Maar we zeggen d'r nog niks van hoor, pas als we weggaan, mag ie het weten."

„Nou," zegt Siem, „een goeie waker kan hij best gebruiken. En 't is gezellig voor hem ook, zo'n jong speels ding."

Daar zijn ze al bij het damhek. De jongens treden het erf op. Aan het kleine paaltje staat weer de vrolijke sik. Monk vliegt er op af. Hij wil wel vrolijk spelen gaan, lekker rollebollen met dat leuke witte ding. Maar de sik vindt het niets prettig. Met de kleine kop stoot hij nijdig naar die vreemde blaffer.

Went komt het achterhuis uit stappen.

Hij ziet het drietal aankomen.

„Zo zeuntjes, komen jullie de boel d'r es netjes opknappen? En heb je ouwe spullen aangetrokken? Want anders krijg ik ruzie met jullie moeders, net zo."

Dan springt kwispelstaartend Monk tegen hem op.

Het dier bijt speels naar z'n mouw en duikelt uitgelaten blaffend om hem heen. Went bukt zich, streelt het jonge dier over de verstandige kop. „Dat 's een lief dier," zegt hij, „een mooi hondebeest. Hoe heet ie?"

„Monk noemen we hem," zegt Anton, „hij is nog erg jong."

„'t Zal een beste waakhond worden," zegt Went, „het soort is goed."

Hij kan het weten, hij heeft verstand van allerlei dieren.

Dan zegt hij: „Kom nou maar d'r es mee, dan kan je zien wat er gebeuren moet."

De jongens krijgen ieder een teerkwast, Went zelf draagt een grote pot, hij gaat mee om aan te wijzen. Een laddertje staat al gereed.

„Pas d'r nou op, dat je niet van het laddertje afvalt. Want ik moet nou niet weer een logé in de bedstee hebben. En denk er om, dat je mekaar niet als Zwarte Pieten insmeert met de teer.” De jongens lachen. Dat zou een raar gezicht zijn.

Went zegt: „Die bovenste planken eerst. Eén gaat op het laddertje staan, en één houdt het onderaan tegen voor uitglijden. Dan kan de derde met de schuier, die daar ligt, ondertussen het zand van de onderste planken afborstelen.

Straks kom ik eens kijken, of jullie het goed doen.”

Dan gaat hij heen.

Een prettig werkje wordt het. En de schuur knapt er geweldig van op. Je kunt precies zien, hoever ze met het teren gekomen zijn. Diep zwart kleurt de teer het hout. En 't ruikt zo lekker. Net als op een scheeps-timmerwerf.

Klaas maakt mooie lange streken. Hij doet het rustig, regelmatig.

Siem maakt kleine driftige haaltjes. Het puntje van zijn tong steekt de dikkerd uit de mond van inspanning. Telkens als hij een plank keurig af heeft, zucht hij voldaan. Dat 's er weer één.

De teerpot raakt hoe langer hoe meer leeg.

Anton neemt de hoogste delen voor zijn rekening.

Hij is de langste en kan er veel beter bij dan de korte dikke Siem.

De schuur wordt prachtig. Hij lijkt wel splinternieuw.

Op een afstandje gaan de jongens staan, om het werk van hun handen te keuren.

Dan komt Went ook eens kijken. Hij slaat de handen in elkaar van verbazing. „'t Is een mirakel, zeun, een mirakel, net zo!” roept hij uit. „Dat hebben jullie best

gedaan, daar doen we eerst eens een lekker bakkie op."

Samen gaan ze het achterhuis in. Daar staan al vier geurige koppen thee gereed. En terwijl Monk onder de tafel smult van een oud soepbeen, dat hij ergens gevonden heeft, slurpen de jongens blazend het zoete vocht op.

Dan loopt Went naar het oude kabinet.

„Kijk," zegt hij, en in z'n hand houdt hij een oude foto, „kijk, dit was nou m'n zeuntje, m'n Japie. Hij was zo wat even oud as jullie. Maar nou is ie al lang in de hemel bij de Heere en bij zijn moeder. Daar heeft ie het goed, daar is ie altijd gelukkig."

Voorzichtig bergt hij het oude prentje weer in de la. „Kom zeuntjes, nou gaan we nog es bij de knienen kijken." En hij loopt ze voor naar de hokken. Daar zit nog de voedster. Haar kleintjes zijn echter niet meer bij haar.

Die zitten nu in een aparte afdeling. Die zijn al groot genoeg, om voor zichzelf te zorgen.

Went draait een werveltje los, kantelt de ruif open. Dan neemt hij er een uit, het mooiste brandneusje.

„Hier zeun," zegt hij tegen Klaas, „dat heb jij nog te goed voor je rapport."

„Ja maar . . ." weifelt Klaas, doch z'n ogen schitteren van verlangen naar het aardig diertje.

„Niet tegenpruttelen," zegt Went, „jullie hebben de schuur zo netjes opgeteerd, dat heb je wel verdiend, zeun."

Voorzichtig pakt Klaas het tere diertje in zijn armen.

„Jij ook een," zegt Went, en Siem krijgt er ook een, een mooi witje. „En deze is voor Anton." Een lief gevlekt diertje krijgt die op z'n arm. Anton bloost er van. Hij durft het niet aan te nemen.

Schaamte welt in hem op. „Wat is hij goed, wat is hij goed, deze man," gaat het door z'n gedachten. Toch is het diertje heus voor Anton. „Neem het maar zeun, jij hoort er ook bij."

„Ik heb voor jullie alle drie een zakje gereed gelegd, daarin kan je het knientje gemakkelijk mee naar huis dragen.” De jongens huppelen van blijdschap en vreugde in het rond.

Voorzichtig pakt Klaas het tere diertje in zijn armen.

Went glimlacht maar. Meester had wel gelijk, toen hij zeide: „Went is een man, die graag goed wil doen”.

Vreugde is er in zijn ogen. Drie jongens, die vijanden waren van hem, vrienden zijn ze nu, trouwe vrienden. Hij maakte ze gaarne blij, al is 't maar met een knientje. „Past d'r op,” zegt hij nog, „dat Monk er niet met zijn sterke tanden aan kan komen.”

„Nee, Went,” zegt Anton, en hij glimlacht, „dat kan niet, want Monk is niet meer van ons.”

„Is ie niet van jullie?” vraagt Went verwonderd.

„Nee, we hebben hem meegebracht om hem aan u cadeau te geven.”

„Aan mij? . . . .” Went kijkt zeer verbaasd. Hij begrijpt het niet goed. „Nee maar . . . . dat is . . . . dat kan toch niet?”

Dan stapt Anton flink naar voren. Hij zegt: „Went, ik heb een jong konijntje van u weggenomen. Dat diertje is dood, maar wil u nu asjeblieft Monk er voor terug hebben.”

„Nee maar . . . . nee zeun,” stottert Went, „dat — dat hoeft toch niet.”

Maar de jongens zien wel de blijheid in z'n ogen, zij zien wel, hoe zijn hand het speelse ding streelt.

Dan zegt Siem: „Neem u hem maar gerust, Went, wij vinden het juist erg fijn, als u het wilt doen.”

„Nou,” bromt de koopman, „nou, — ik vind het — ik vind het reusachtig — maar 't is te erg — veel te erg zeun, net zo.”

„Niks te erg Went,” juichen de drie. En met hun schat voorzichtig bij zich, huppelen ze het erf af.

„Bedankt hoor, hartelijk bedankt,” schallen hun blijde stemmen. „En we komen gauw eens weer!”

Dan zijn ze de weg al op langs de Molenvliet.

Went staart hen na. Zijn hand houdt de halsband vast van Monk.

Het dier wil los, naar de vrolijke knapen toe. Maar de goede stem van de oude man bromt: „Stil maar beest, je mag hier blijven. Die goeie zeuntjes komen nog wel weerom. Dan mag je met ze spelen hoor, altijd.”

Monk lijkt de woorden wel te verstaan. Trouwhartig kijken zijn mooie bruine ogen de nieuwe baas aan. Een traan drupt langs diens wang.

„Wonderlijk — wonderlijk. Eén lief zeuntje heeft de Heere mij afgenomen, drie krijg ik er voor terug. Wonderlijk is 't, net zo.”

In de meidoornstruik fluit blij een kleine vogel.

INHOUD

	blz.
I. Aan de Molenvliet	7
II. Gebruikt de dure tijd.....	17
III. Woensdagmiddag	21
IV. Bij Jan Went	29
V. Siem	39
VI. Een prachtig plan	49
VII. Voorbereiding en de overgang	58
VIII. Geheime besprekingen, een fijn spoor ...	67
IX. Kamp de Zevenster.....	75
X. Wie had dat gedacht?	83
XI. Leid ons niet in verzoeking	94
XII. Met Lange Janus op avontuur.....	102
XIII. Alles komt weer goed.....	113